

Hali harpte bulunan ordular yaralılarının tehvini ıztırıp ve ıslahı halleri ve üseraya yapılacak muamele hakkında 1 temmuz 1929 tarihinde Cenevrede inikat eden siyasî konferans tarafından ihzar ve 27 temmuz 1929 da imza olunan iki adet mukavele ile bir senedi nihainin tasdikına dair kanun

(Resmî Gazete ile neşir ve ilân: 7/IV/1931 - Sayı : 1768)

№ 1791

BİRİNCİ MADDE — Hali harpte bulunan ordular yaralılarının tehvini ıztırıp ve ıslahı halleri ve üseraya yapılacak muamele hakkında 1 temmuz 1929 tarihinde Cenevrede in'ikat eden siyasî konferans tarafından ihzar ve 27 temmuz 1929 tarihinde imza olunan iki kıta mukavelename ile bir senedi nihaî kabul ve tasdik olunmuştur.

İKİNCİ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunun ahkâmının icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

30 mart 1931

ÜSERAYI HARBİYEYE EDİLECEK MUAMELEYE DAİR 27 TEMMUZ 1929 DA CENEVREDE AKTEDİLEN MUKAVELENAME

Birinci bap

Ahkâmı umumiye

Madde — 1

Yedinci bap ahkâmına halel gelmemek üzere mukavelenamei hazıra berveçhi zir kesana tatbik olunacaktır:

1) Muharebei berriye kavanin ve âdatına dair olan 18 teşrinievvel 1907 tarihli Lâhey mukavele-
namesine müzeyyel talimatnamenin birinci, ikinci, üçüncü maddelerile istihdaf olunan ve düşman
tarafından esir edilen bileümle zevata [*].

[*] *Müzeyyel talimatname:*

*Madde 1 — Harp kavanin, hukuk ve vazai fi yalnız orduya münhasır olmayıp berveçhi ati şera-
iti cami milis askerlerle gönüllü kıtaata da şamildir:*

1 - Başlarında maiyetinden mesul bir kimse bulunmak.

2 - Sabit ve uzaktan kabili tefrik bir alâmeti farikayı hiz olmak.

3 — Hamil olduğu esliha açıkta olmak.

4 — Harekâtında harp kavanin ve adatına tevfiķi hareket etmek.

*Ordunun milislerden veya gönüllü kıt'adan müteşekkil veya ordunun bir cüzü bunlardan mürekkep
olan memleketlerde bunlar ordu namile yadolunurlar.*

*Madde 2 — Henüz düşman tarafından işgal olunmıyan arazi ahalisi düşmanın takarrübü üzerine
müstevil kıtaata karşı muharebe etmek üzere birinci maddeye tevfiķan teşkilât yapmağa vakit kalma-*

2) Esaretin vuku bulunduğu şeraitten mütevellit istisnaat kaydı ihtirazisile tarafeyni muharibeyn kuvvei müsellehasma mensup ve bir hareketi harbiyei bahriye veya havaiye ierası esnasında düşman tarafından esir edilen bileümle zevata. Maahaza bu istisnaat mukavelenamei mevcudenin kavaidi esasıyesini muhil olmayacak ve esir edilen eşhas bir üserayı harbiye kampına dahil olur olmaz nihayet bulacaktır.

Madde — 2

Harp üserası düşman devletin hükmü tahtında olup kendisini esir eden efrat veya ordu krtaatının tahtı hükmünde değildir.

Her zaman haklarında insaniyetle muamele olunarak bilhassa harekâtı tecavüzkârane ve tahkîrata düçar ve halk tarafından seyredilmekten muhafaza olunacaktır.

Mumaileyhim haklarında mukabele bilmisil tedabirinin tatbiki memnudur.

Madde — 3

Harp üserasının şahıslarına ve haysiyetlerine riayet edilecektir. Kadımlar muamelei hürmetkâraneye mazhar olacaktırlar.

Harp üserası ehliyeti medeniyelerini tamamilen muhafaza ederler.

Madde — 4

Harp esirlerini elinde bulunduran Devlet onlara bakmak mecburiyetindedir. Harp üserasına karşı yapılacak muamelede fark göstermek eğer bu muamele bundan müstefit olanların rütbei askeriyeyesine, ahvali sıhhiyei bedeniye ve ruhiyesine, sanata olan kudret ve istidadına ve yahut ta cinsiyetine müstenit olmadığı takdirde meşru olamaz.

İkinci bap

Esir Alma

Madde — 5

Her bir harp esiri bu hususta suale maruz kaldığı takdirde, hakikî isim ve rütbesini veyahut da künye numarasını bildirmek mecburiyetindedir.

Bu kaideye riayet etmediği takdirde, kendi sınıfından olan üseraya bahşolunan fevaidin tahdidine maruz kalacaktır.

Üsera mensup buldukları ordu ve memleket ahvali hakkında malûmat itası için hiç bir suretle tazyık edilmeyecektir. Cevaptan imtina eden üsera tehdit, tahkir ve her ne suretle olursa olsun izrar ve sui muameleye düçar edilmeyecektir.

Şayet üseradan biri ahvali bedeniye veya akliyesi hasebile hüviyetini bildirmeğe kadir olmadığı takdirde, mumaileyh memurini sıhhiyeye teslim olunacaktır.

Madde — 6

Eslîha, beygir teçhizat ve evrakı askeriyeden maada zate mahsus bileümle melbusat ve eşya, maddenî kasket ve gaz maskeleri de dahil olduğu halde üseranın tahtı tasarrufunda kalacaktır.

an vehleten silâha sarıldığı takdirde hamil olduğu esliha açıkta olmak ve harp kavanin ve adatına riayet etmek şartile muharip addedilecektir.

Madde 3 — Tarafeyni muharibeyn kuvvei müsellehaları muharip ve gayri muhariplerden tereküp edebilir. Düşman tarafından esir edildikleri takdirde her iki kısım da esiri harp gibi muamele görmek hakkını haizdirler.

Üseranın hâmil oldukları mebalîğ ancak bir zabitin emrile ve baliğ olduğu miktar tayin olunduktan sonra mukabilinde bir makbuz itası suretile ahzolunabilecektir. Bu suretle ahzolunan mebalîğ her esirin kendi hesabına kaydedilecektir. Üseranın hüvviyet varakaları, rütbe alâmetleri, nişanlar ve kıymetli eşyası ahzolunmıyacaktır.

Üçüncü bap

Esaret

BİRİNCİ KISIM

Üserayı harbiyenin nakli

Madde — 7

Üseranın tehlikeden uzak bulundurulmaları için esir düştüklerini müteakip imkân nisbetinde kısa bir müddet zarfında harp mmtakasından oldukça uzak depolara naklolunacaklardır.

Ancak mecburiyet ve hastalıkları hasebile nakledildikleri takdirde daha büyük tehlikelere maruz bulunacak üsera muvakkaten harp mmtakasında tutulabileceklerdir.

Bir harp mmtakasında nakle muntazır üsera beyhude yere tehlikeye maruz bırakılmıyacaklardır.

Üseranın maşiyen sevkleri hakkında iâşe ve su methallerine ulaşmak için daha uzun mesafe kat'ı icap etmediği takdirde alelâde konaklar arasındaki mesafe 20 kilometreyi tecavüz etmiyecektir.

Madde — 8

Tarafeyni muharibeyn aldıkları üserayı 77 inci maddedeki veçhile teşkil kılınmış olan istihbarat kalemleri vasıtasile mümkün olduğu kadar kısa bir müddet zarfında müteakiben yekdiğerine bildirmeğe mecburdurlar. Aynı veçhile aileleri tarafmdan harp üserasına gönderilecek mektupların hangi resmî adrese yazılması icap ettiğini de müteakiben bildirmeğe mecburdurlar.

İmkân olur olmaz, her esirin 36 ncı madde ile müteakip maddelerde mezkûr şerait dahilinde bizzat ailesile muhabere edebilmesi tahtı temine alınacaktır.

Deniz üstünde esir edilen üsera hakkında, işbu madde ahkâmı bunların limana vusulünü müteakip kabil olur olmaz tatbik edilecektir.

İKİNCİ KISIM

Üserayı harbiye kampları

Madde — 9

Üserayı harbiye, tayin kılınacak hududun haricine çıkmamak şartile, bir şehir, kale veya her hangi bir mevkie konulabilecektir. Aynı veçhile etrafı mania ile çevrilmiş kamplara da ithal olunabileceklerdir. Emniyete müteallik veya sıhhî bir tedbir neticesi olarak ancak bu tedbiri icap ettiren şeraitin devamı müddetince hapis veya kışlabent edilebileceklerdir.

Muzırrüsihha nevahide veya nevahii mutedileden gelenler için iklimi vahim olan yerlerde esir edilen üsera sür'ati mümkün ile daha müsait bir iklime naklolunacaklardır.

Tarafeyni muharibeyn mümkün olduğu nisbette muhtelif ırk veya milliyetteki üseranın aynı kamp dahilinde ceminden içtinap edeceklerdir.

Hiç bir esir, ne zaman olursa olsun, harp mmtakasının ateşine maruz kalacak bir mahalle gön-

derilmiyecek ve bir nokta veya havalinin bombardıman edilmemesi için vücutlerinden istifade edilmiyecektir.

Birinci fasıl

Kampların tesisi

Madde — 10

Harp üsçrası emrazdan salim ve hıfzıssıhaya muvafık oldukları hakkında haizi emniyet mebanı ve-ya barakalarda iskân olunacaklardır.

Mevakii mezbure tamamilen rutubetten azada ve kâfi derecede tenvir ve teshin edilmiş olacak ve harik tehlikesine karşı tedabiri lâzıma ittihaz edilmiş bulunacaktır.

Yatakhanelere gelince: Mesahai sathıye, asgarî miktarda metre murabbar hava, yatak, levazım ve şeraiti saire itibarile zilyet devlet depo kıtaatının derecesinde olacaktır.

İkinci fasıl

Üserayı harbiyenin iâşe ve ilbası

Madde — 11

Üserayı harbiyenin tayinatı ırdaiyesi kemmiyeten ve keyfiyeten depo kıtaatı tayinatına muadil olacaktır.

Bundan maada üsera, bizzat kendiliklerinden ilâveten bir şey ihzarı zımında lâzım gelen vesaiti alacaklardır.

Bunlara kifayet derecesinde kabili şürp su dahi tedarik edilecektir. Tütün istimaline mezun bulunacaklardır. Üsera mutfakta istihdam olunabileceklerdir.

Üseranın heyeti mecmuası üzerinde ırdaya müteallik tedabiri inzibatiye memnudur.

Madde — 12

Üseranın elbise, çamaşır ve kunduraları zilyet devlet tarafından tedarik edilecektir. Bunların tebdil ve tamiri de muntazaman temin kılınacaktır. Bundan maada çalışanlara çalıştıkları işe göre bir iş elbisesi verilecektir.

Her kampta üseranın mahallî piyasa fiatile erzakı ırdaiye ve eşyayı zaruriye satın alabilmeleri için bakkaliyeler açılacaktır.

Bu bakkaliyelerin kamp idaresine temin ettiği varidat üseranın menafiine sarfedilecektir.

Üçüncü fasıl

Kamplarda hıfzıssıhha

Madde — 13

Muharipler, kampların taharet ve nezafetinin temini ve emrazı sariye husulünün men'i zımında lâzım gelen bileümle hıfzıssıhha tedabirinin ittihazına mecburdurlar.

Üserayı harbiye gece gündüz hıfzıssıhha kavaidine muvafık ve daimî surette hali nezarete tesisata nail olacaklardır.

Bundan maada kamplarda imkân dairesinde tesis edilecek olan banyo ve duşlara hâlel gelmeksizün üseraya vücutlarının taharetine itina göstermeleri için miktarı kâfi su tedarik olunacaktır.

Mümaresi bedeniye icra ve açık havadan müstefit olmak imkânına malik olacaklardır.

Madde — 14

Her bir kampta üserayi harbiyenin mühtaç olabileceği her nevi tedavi ve ihtimama nail olacağı bir hastane bulunacaktır. Bulunmadığı takdirde ileli sariyeye musap hastalara mahsus tecrit mahalleri bulundurulacaktır.

Masarifi tedavi, muvakkat cihazlarla azayi srnaiye de dahil olduğu halde, zilyet devlete aittir.

Muharipler tedavi edilen her esire talepleri üzerine hastalıklarının nevi ve müddeti devamile yapılan tedavi ve ihtimamatı mübeyyin resmî bir beyanname tevdiine mecbur olacaktırlar.

Muharipler, hususî sureti tesviyeler tarikile müteakabilen kamplarda esir hemşehrilerine tedaviye memur hekimler ve hasta bakıcılar alıkoymakta muhtar bulunacaktırlar.

Ağır bir hastalığa düçar olan veya ahvali mühim müdahalei cerrahiyeyi müstelzim olan üsera, masarifi zilyet devlete ait olmak üzere tedavi edilebilmelerine lâzım evsaf ve kifayeti haiz bileümle teşkilâtı askeriye ve mülkiyeye kabul olunacaktırlar.

Madde — 15

Asgarî ayda bir defa üserayi harbiyenin sıhhi teftişi icra edilecektir. Teftişin mevzuu ahvali umumiyei sıhhiye ve nezafet ve taharetin murakabesile sari hastalıkların ve bilhassa verem ve emrazi zühreviyenin keşfi olacaktır.

Dördüncü fasıl

Üserayi harbiyenin ihtiyacı fikriye ve maneviyesi

Madde — 16

Harp üserası yalnız memurini askeriye tarafından emredilmiş olan tedabiri inzibatiye ve nizamata muhalif olmamak şartile ayini dinilerde de hazır bulunmak üzere merasimi dimiyelerinin ifasında serbestii tammeye mazhar olacaktırlar.

Esiri harp bulunan eimme ve ruhbanın mensup oldukları din ve mezhep her ne olursa olsun kendi mezhepdaşları arasında icrayı imamet ve ruhbaniyet etmelerine müsaade olunacaktır.

Madde — 17

Muharipler üserayi harbiye tarafından tertipedilen terbiyei bedeniye şenlikleri ile fikrî müsamereleri mümkün olduğu kadar tergip ve teşvik eyliyeceklerdir.

Beşinci fasıl

Kamplarda inzibatı dahili

Madde — 18

Üserayi harbiyeye mahsus her kamp mesul bir zabıtın tahtı emir ve idaresinde bulunacaktır.

Üserayi harbiye milletdaşlarına karşı mensup oldukları orduda cari kavait ve nizamat mucibince lâzım gelen merasim ve âsarı ihtiramiyenin icrasile beraber zilyet devletin bütün zabitanına karşı dahi resmi selâmi ifaya mecburdurlar

Esir zabitan yalnız mezkûr devletin zabitanından kendisile hemrütbe olanlarla mafevk rütbede bulunanlardan gayrisine resmi selâm ifasına mecbur tutulmıyacaktır.

Madde — 19

Rütbe alâmetleriyle nişanların takılmasına müsaade olunacaktır.

Her nevi evamir, nizamat, tenbihat ile tamimler üseraya anladıkları bir lisanla tebliğ olunacaktır. Aynı kaide istintaklarda da caridir.

Altıncı fasıl

Zabitan ve mümasillerine mahsus ahkâm hususiye

Madde — 21

Muharipler muadil rütbedeki zabitan ve mümasilleri arasındaki muamelede müsavatsız temin için ordularında mevcut ve müstamel rütbe ve unvanları iptidai muhasamatta mütekebilen yekdiğerine tebliğ mecburdurlar.

Esiri harp olan zabitan ve mümasilleri rütbe ve sinlerinin istilzam ettiği hümete mazhar olacaktırlardır.

Madde — 22

Zabitan kamplarının umuru dahilisinin tedvir ve temini zımında mevcut zabitan ve mümasillerinin rütbesi nazarı itibara almarak aynı ordunu esiri harp efradından ve mümkün olduğu kadar aynı lisanla mütekellim olanlardan miktarı kifayede efrat tefrik olunacaktır.

Zabitan ve mümasilleri, işe ve ilbaslarını zilyet devletin kendilerine vereceği maaş ile tedarik edeceklerdir.

Yevmî taamların zabitan tarafından tertip ve idare olunması hususunda her suretle teshilât gösterilecektir.

Yedinci fasıl

Üserayi harbiyenin varidatı naktiyesi

Madde — 23

Muharip devletler arasında hususî sureti tesviyeler ve bilhassa 24 üncü maddede zikredilenler kaydî ihtirazisile, esiri harp olan zabitan ve mümasilleri kendi memleketlerinde aldıkları muhasasatı tecavüz etmemek şartile zilyet devletteki muadil rütbe muhasasatını alacaklardır. Muhasasatı mezkûre kabil olduğu kadar her ay tamamile kendilerine tesviye olunacak ve nefilerine dahi olsa zilyet devlete müterettip masarıftan dolayı bir gûna tenzilât yapılmıyacaktır.

Bu tediyatta tatbik edilecek kambiyo fiyatı muharipler arasında biltilâf tayin olunacaktır; böyle bir itilâf mevcut olmadığı takdirde bu hususta muhasamatın başlangıcında cari fiyat kabul edilecektir.

Üserayi harbiyeye muhasasat namile tesviye edilen bileümle mebalîğ muhasamatın hitamında hizmetinde buldukları devlet tarafından iade ve tediyeye kılınacaktır.

Madde — 24

Iptidai muhasamatta muhtelif rütbe ve sınıftan olan harp esirlerinin neztlerinde bulundurabilecekleri azamî nakit akçe miktarı muvafakatı tarafeyn ile tesbit olunacak ve üseradan istirdat veya tevkif olunan fazlası kendileri tarafından teslim edilen akçe misilli mumaileyhimin hesabına kaydolunarak rizası inzımam etmedikçe diğerk akçeye tahvil edilmiyecektir.

Hesaplarına matlup olarak kaydedilmiş olan miktarlar üserayı harbiyeye esaretleri hitamında tesviye edilecektir.

Müddeti esaretleri esnasında mebalîğ mezkûrenin cümleten veya kısmen banka veya kendi memleketlerinde eşhası hususiyyeye nakli hususunda teshilât gösterilecektir.

Sekizinci fasıl

Üserayi harbiyenin nakli

Madde — 25

Harekâtı harbiyenin cereyanı istilzam etmedikçe seyahatleri şifalarına zarar iras edebilecek mecruhin ve hastagân bir taraftan öbür tarafa nakledilmeyecektir.

Madde — 26

Bir mahalden diğer bir mahalle nakilleri halinde üserayi harbiye evvelce yeni bir mahalle gideceklerinden resmen haberdar ve eşyayı zatiyelerile mektuplarını ve namlarına gelmiş olan emanetleri beraberlerinde götürmelerine müsaade edilecektir.

Eski kampları adresine vürut edecek bileümle mekâtip ve emanatın bilâ mühlet kendilerine irsali için bileümle faideli tedbirler ittihaz edilecektir.

Nakledilen üsera hesabına teslim edilmiş olan mebalîğ yeni ikametgâhları mahallindeki memurini aidesine naklolunacaktır.

Bu münakaleden husule gelecek masarifat zilyet devlet tarafından tesviye kılınacaktır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Harp üserasının çalıştırılması

Birinci fasıl

Ahkâmı umumiyeye

Madde — 27

Muharipler, zabitan ve mümasilleri müstesna olmak üzere, sağlam olan harp üserasını rütbelerine ve ehliyetlerine göre işçi gibi kullanabileceklerdir.

Maahaza şayet zabitan ve mümasillerinden kendilerine münasip bir iş isteyen olacak olursa imkân nisbetinde kendilerine bir iş bulunacaktır.

Esiri harp küçük zabitan, kendileri tarafından mutlaka kârı bir meşgale talep edilmedikçe hizmeti nezaretten başka bir iş görmeğe icbar olunmıyacaklardır.

Muharipler, bütün esaret müddetince çalışırken kazaya uğrıyan üserayı zilyet devlet kavanininin aynı sınıftan olan işçilere kabili tatbik gördüğü ahkâmdan istifade ettirmeğe mecbur tutulacaktır. Devleti müşarünleyhanın kavanini hasebile işbu ahkâmı kanuniyenin tatbik olunamadığı üserayı harbiyeye gelince, devleti mezkûre kazazedelere adilâne bir surette tazminat itası hakkında heyeti teşriyesine lâzım gelen bileümle tedabiri mahsusanın ahzini tavsiyeyi taahhüt edecektir.

İkinci fasıl

İş teşkilâtı

Madde — 28

Zilyet devlet, hususî kimseler hesabına çalışan harp üserasının idaresine, bakımına, tedavisine ve ücretlerinin tesviyesine dair mes'uliyeti kâmileyi deruhte edecektir.

Madde — 29

Hiç bir harp esiri bedenen na müsait olduğu işlerde kullanılmıyacaktır.

Madde — 30

Harb üserasının yevmî çalışma müddeti gidip gelme esnasında katettikleri mesafeye sarfedilen zaman da dahili hesap olmak üzere müfrit olmayacak ve hiç bir veçhile o mntakada aynı işte istihdam olunan sivil ameleler için kabul edilmiş olan müddeti tecavüz edemeyecektir. Üseradan her birine her hafta ve tercihan pazar günleri 24saatlik bir istirahat verilecektir.

Üçüncü fasıl

Memnu işler

Madde — 31

Üserayı bahriyenin gördükleri işin doğrudan doğruya harekâtı harbiye ile hiç bir münasebeti olmayacaktır. Üseranın muharip kıtaata mahsus malzeme nakliyatında istihdamları memnu olduğu gibi bilhassa her nevi esliha ve mühimmatın imal ve nakillerinde dahi istihdamları memnudur.

Balâdaki fıkra ahkâmına mugayir harekâтта bulunulduğu takdirde üserayı harbiye bu bapta verilen emrin icrasından sonra veya icrasına hini şürularında vazifeleri 43 üncü ve 44 üncü maddelerde tasrih olunan mutemetleri veya bu mutemetlerin mefkudiyeti takdirinde düveli hamîye mümessilleri vasıtasile metalip ve müddealarını serdetmekte muhayyer bulunacaklardır.

Madde — 32

Üseranın gayri sıhî ve tehlikeli işlerde istihdamı memnudur.

Tedabiri inzibatıyeden olarak çalışma şeraitinin her ne suretle olursa olsun teşdidı memnudur.

Dördüncü fasıl

İş müfrezeleri

Madde — 33

İş müfrezelerinin tarzı idaresi bilhassa şeraiti sıhhiye, gıdaiye, kaza veya hastalık vukuunda bakım itibarile ve muhabere ve emanet ahzi hususlarında üsera kamplarındaki şeraitin aynı olacaktır.

Her iş müfrezesi bir üsera kampına tabi olacaktır. Bu kampın âmiri mukavelenamei hazır ahkâmının iş müfrezesindeki tatbikatından mes'ul tutulacaktır.

Beşinci fasıl

Ücreti yevmiye

Madde — 34

Üserayı harbiye kampların idare, tanzim ve hüsnü halde muhafazalarına ait işler için ücreti yevmiye almayacaklardır.

Hidematı sairede istihdam olunacak üsera muharipler beyninde bilitilâf tesbit edilecek bir ücreti yevmiyeye istihkak kesbedeceklerdir.

Aynı zamanda işbu itilâfat kamp idaresinin bu meblâğdan kat ve tevkif edeceği miktar ile esire ait olan meblâğı ve meblâğı mezkûrun, esareti müddetine ne suretle emrine amade bulunacağını da tasrih edecektir.

İtilâfatı mezkûrenin aktine değin üseranın çalışmaları mukabilindeki ücret ve kazançları berveğhi ati tayin kılacaktır:

a) Devlet hesabına yapılan işler aynı işi yapan millî orduya mensup asker hakkında cari tarifeye ve bu mevcut olmadığı takdirde bu işle münasebettar bir tarifeye göre tesviye olunacaktır.

b) Diğer umumî idareler veya eşhası hususiye nam ve hesabına işletildikleri takdirde bu baptaki şerait memurini askeriye ile müttehiden takarrür ettirilir.

Esirin ücretlerinden kalan matlubatı hitamı esaretinde kendisine tevdi edilecektir. Vukuu vefatı halinde meblâğı mezkûr memurini siyasiye vasıtasile müteveffanın varislerine irsal olunacaktır.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Üserayı harbiyenin hariçle olacak münasebatı

Madde — 35

Muhasamatın hini iptidasında muharipler işbu kısma dair olan ahkâmın mevkiî icraya vazı zımında mutasavver tedabiri neşir ve ilân edeceklerdir.

Madde — 36

Muhariplerden her biri, sunufu muhtelifi üseranın her ay göndermeğe mezun bulunacakları mekâtip ve kartpostalların miktarlarını muayyen zamanlarda tesbit, diğerine tebliğ edecektir. Bu mektuplarla kartlar posta ile en kestirme yoldan nakil ve irsal olunacaktır. Esbabı inzibatiye vesilesile bunların tevkif ve tehirleri caiz olmayacaktır.

Her esirin kampa vusulünden veya hastalığından sonra azamî bir hafta zarfında ailesini bir kartpostalla esaretinden ve sıhhatinden haberdar edebilmesi için lâzım gelen tedbir ittihaz edilecektir. Mezkûr kartpostallar hiç bir suretle tehire uğratılmıyarak sürati mümkün ile nakil ve irsal kılınacaktır.

Kaidei umumiye olarak üseranın muhaberâtı kendi lisanı maderzadile vuku bulacak; muharipler diğer elbine ile muhabere etmeğe de müsaade edebileceklerdir.

Madde — 37

Üserayı harbiyenin ferden, iase ve ilbaslarına müteallik yiyecek, erzak ve diğer eşyayı havi posta paketleri almasına müsaade edilecektir. Bu paketler mürselünileyhlerine senet mukabilinde teslim kılınacaktır.

Madde — 38

Mekâtip ve nakit veya kıymetli eşya ile posta paketlerinden harp üserası namına gelenlerle mumaileyhim tarafından gönderilenler gerek doğrudan doğruya olsun ve gerek 77 inci maddede zikrolunan istihbarat kalemlerivasıtasile gönderilmiş bulunsun mürsil ve mürselünileyh merkezlerinde olduğu gibi mutavassıt memleketlerce de her nevi posta ücretlerinden muaf tutulacaklardır.

Üsera namlarına berayı muavenet veya hediye olarak gönderilecek olan eşya da aynı veçhile duhuliye ve saire gibibilcümle rüsumdan muaf tutulduğu gibi hükümet tarafından işletilen şimendifer hatlarında ücreti nakliyeden de muaf tutulacaktır.

Taayyün eylediği takdirde ahvali müstacelede muayyen ücreti tesviye etmek şartile üseranın telgraf çekmesine müsaade olunabilecektir.

Madde — 39

Harp üserasının sansör edilebilmek şartile ferden, kitap celbedebilmelerine müsaade olunacaktır.

Düveli hamiyet mümessilleriyle usulü dairesinde bittasdik mezuniyet verilmiş muavenet cemiyetleri üsera kampları kütüphanelerine âsar ve kitap koleksiyonları irsal edebileceklerdir. Bu irsalâtın kütüphanelere nakil ve irsali sansör müşkülâtı bahanesile tehir olunamayacaktır.

Madde — 40

Muhaberatın sansör edilmesi, mümkün olduğu nisbette kısa bir müddet zarfında ıera edilecek, bundan maada posta paketleri, muhtevi oldukları erzakın hüsnü muhafazasını temin edecek şerait dahilinde ve kabil olduğu takdirde mürselünileyhin ve yahut mumaileyh tarafında usulü dairesinde tasdik edilecek mutemet bir zatın huzurile murakabe edilecektir.

Muharipler tarafından esbabı askeriye veya siyasiye dolayısıyla muhaberatın menine dair verilecek emirler ancak muvakkat bir zamana münhasır olup mümkün olduğu kadar kısa olacaktır.

Madde — 41

Muharipler harp üserasına ait ve yahut mumaileyhim tarafından mümza senedat, evrak ve vesaikin ve alehusus vekâletname ve vasiyetnamelerin nakil ve irsalinde her türlü teshilât ibraz ve temin edeceklerdir.

Üsera tarafından verilen imzaların hini hacette resmen tasdikını temin zımında tedabiri lâzime ittihaz edeceklerdir.

BEŞİNCİ KISIM

Üserayı harbiyenin memurini mahalliye ile
münasebatı

Birinci fasıl

Esaret tarzı dolayısıyla üseranın şikâyatı

Madde — 42

Üserayı harbiye, tahtı emrinde buldukları memurini askeriye tabi buldukları esaret tarzı hakkındaki müstediyyatlarını bildirmek hakkını haiz olacaklardır.

Keza esaret tarzı hayatından müşteki oldukları noktaları düveli hamiyet mümessillerine bildirmek için müşarünileyhime müracaatta bulunmak hakkını haiz olacaklardır.

Müstediyyat ve metalibi mezkûre müstaceliyetle irsal kılınacaktır.

Bunların esassız oldukları tebeyyün etse dahi hiç bir suretle cezayı müstelzim olmayacaktır.

İkinci fasıl

Üserayı harbiye mümessilleri

Madde — 43

Üserayı harbiyenin buldukları her yerde memurini askeriye ve düveli hamiyet neztlerinde kendilerini temsil edecek mutemet zatler tayin etmelerine müsaade olunacaktır.

İşbu keyfiyeti tayin memurini askeriyenin tasdikına tabi bulunacaktır.

Umum namına vürut edecek irsalâtın ahiz ve tevzii mutemet zevat tarafından deruhde edilecektir. Keza üsera kendi aralarında bir muaveneti müteakabile usulü teşkilini takarrür ettirecekleri zaman teşkilâtı mezkûrenin vücuda getirilmesi zevatı mumaileyhimin cümlei vazائفinden olacaktır. Diğer taraftan üseranın 79 uncu maddede mezkûre cemiyatı hayriyelerle olan münasebatını teshil için mumaileyhim lâzım gelen tavassut ve delâlette bulunabileceklerdir.

Zabitan ve mümasillerinin kamplarında esir zabitanın en büyük rütbede bulunanların en kıdemlisi olan zat kamp memurini ile esair zabitan ve mümasilleri arasında vazifei tavassutu ifa edeceklerdir. Mumaileyh bu hususta kamp memurini ile mükâlematta bulunduğu esnada tercüman sıfatile kendisine yardım etmek üzere esir zabitanın birini tayin etmek salâhiyetini haiz olacaktır.

Madde — 44

Mutemetler işçi makamında kullanıldıkları takdirde, üserayi harbiyenin mümessilliğini ifa ettikleri müddetçe hizmeti mecburiyelerini görmüş addolunacaklardır.

Mutemetlere memurini askeriye ve düveli hamiye ile muhaberelelerinde her türlü teshilât gösterilecek ve bu muhabere tahdit edilmeyecektir.

Üseranın mümessillerinden hiç biri haleflerini cereyan eden işlerden haberdar edecek kadar kendisine bir mühlet verilmeksizin başka bir mahalle nakledilmeyecektir.

Üçüncü fasıl

Üserayi harbiye hakkında verilecek ceza hükümleri

1 - Ahkâmı umumiye

Madde — 45

Üserayi harbiye zilyet devlet ordusunda cari kavanin, nizamat ve evamire tabi bulunacaklardır.

Her muameleyi serkeşane mumailayhim hakkında mezkûr kavanin, nizamat ve evamirin emrettiği tedabirin tatbikına mesağ verecektir.

Maahaza işbu fasıldaki ahkâm mahfuzdur.

Madde — 46

Üserayi harbiye zilyet devlet memurini askeriye veya mehakimi tarafından milli ordu efradı askeriyesi hakkında aynı efalin müstelzim olduğu cezadan gayri bir ceza ile mücazat olunamayacaktır.

Bir cezayı inzibatiyeye duçar edilen esiri harp zabitan, küçük zabitan veya efrat zilyet devlet ordularındaki aynı rütbede bulunanlar hakkında aynı cezanın müstelzim olduğu muameleden daha şedit bir muameleye duçar edilmeyeceklerdir.

Bilcümle cezayı cismanî, ziyayı şemsten mahrum mahallerde hapis ve sureti umumiyede her hangi bir şekilde zulüm ve cefa memnudur. Keza efali şahsiyeden dolayı umumun teziyesi dahi memnudur.

Madde — 47

Inzibata muhalif ve bilhassa firara teşebbüs cürmü gibi efal müstaceliyetle tebeyyün ettirerek gerek rütbeli ve gerekse rütbesiz bilcümle üserayi harbiye hakkındaki ihtiyatî tevkifat haddi asgariye indirilecektir.

Üserayi harbiye hakkındaki tahkikatı adliye ahvalin müsaadesi nisbetinde sürati müküne ile bilicera duçar oldukları hapsi ihtiyatî mümkün olduğu kadar taksir edilecektir.

Her halde hapsi ihtiyatî müddeti, asakiri milliye hakkında da kabul ve tecviz olunduğu takdirde idareten veya bilmuhakeme hükmolunacakcezadan tenzil olunacaktır.

Madde — 48

Duçar oldukları cezayı adli veya inzibatiyi gören üseraya diğer üseradan farklı bir surette muamele edilmeyecektir.

Maahaza firara tasaddi eylediğinden dolayı duçarı mücazat olan üsera hususî bir nezarete tabi kılmabilecekse de bu hal mukavelenamei hazıranın üseraya bahşettiği teminattan hiç birinin iptalini mucip olmayacaktır.

Madde — 49

Üserayı harbiyeden hiç biri zilyet devlet tarafından rütbesinden mahrum edilemez. İnzibatî cezaya dıçar olan üsera, rütbelerine mahsus imtiyazattan mahrum edilmeyecektir. Bilhassa hürriyeti salıp cezaya dıçar edilen zabitan ve mümasilleri zecadide olan küçük zabitan ve kıt'a efradile aynı mahallere konulmıyacaklardır.

Madde — 50

Fırar edipte ordularına iltihaka muvaffak olmaksızın ve yahut kendilerini esir eden ordu tarafından işgal edilmiş araziye geçmeksizin yakalanan üserayı harbiye inzibatî cezadan maada bir ceza ile tecziye olunmıyacaktır.

Ordularına iltihaka ve yahut kendilerini esir eden ordunun işgal ettiği araziye geçmeğe muvaffak olupta tekrar esir düşen üsera evvelki firarlarından dolayı hiç bir ceza ile tecziye olunmıyacaklardır.

Madde — 51

Üserayı harbiye firar teşebbüsleri esnasında eşhas ve emlâke karşı irtikâp ettikleri cünha veyâ cinayet hasebile muhakemeye verildikleri takdirde bu teşebbüsleri mükerrer dahi olsa esbabı müşdededen addedilmeyecektir.

Madde — 52

Üserayı harbiyeden muğayiri kanun bir fiil sudur ettiği takdirde bunun inzibatî bir surette mi veya bilmuhakeme mi tecziyesi lâzım geleceği meselesini hüküm ve takdirde memurini aidesinin büyük bir rahim ve şefkat göstermelerine muharibin nezaret edeceklerdir.

Bilhassa firar veya firara teşebbüs fiillerine müteallik hususatın hüküm ve takdirinde bu cihet gözetilecektir. Aynı vak'adan veya aynı sebebi töhmetten dolayı bir esir bir defadan başka mahkûm edilmeyecektir.

Madde — 53

Bir cezayı inzibatiye mahkûm hiç bir esiri harp memleketine iade olunmak hususundaki şeraiti mukarrereyi haiz olduğu takdirde cezasını ifa etmediğinden dolayı alıkonulmıyacaktır.

Memleketlerine iade edilecek üseradan takibatı cezaiye tahtında bulunanların muhakemelerinin sonuna ve mahkûmiyetleri halinde de cezalarının itmamına kadar memleketlerine iadelerinden sarfınazar edilebilecektir. Evvelec bir hüküm geymiş olup ta mahpus bulunanlar ise mahpusiyetlerinin hitamına kadar tevkif olunabileceklerdir.

Muharibeyn evvelki fıkrada mezkûr esbaptan dolayı memleketlerine iade edilmeyecek olanların bir listesini yekdiğerine tebliğ edeceklerdir.

2 - Cezayı inzibatî

Madde — 54

Bir harp esirinin dıçar edilebileceği cezayı inzibatının en şedidi tevkiften ibarettir.

Aynı mücazatın müddeti devamı 30 günü tecavüz edemez.

Bir esir hakkında tebeyyün eden müteaddit vak'alarından inzibatî bir surette muatep ve mesul tutulduğu takdirde dahi vakayii mezkûrenin birbirine taallûku olsun olmasın âzamî olan bu otuz gün tecavüz edilmeyecektir.

Bir esir bir devrei tevkif esnasında veya hitamında diğeri bir cezayı inzibatiye mahkûm olduğu takdirde, tevkif devrelerinden birisi on gün veya daha ziyade ise her iki devre lâakal üç günlük bir mühlet ve fasıla ile yekdiğerinden ayrılacaktır.

Madde — 55

On birinci maddenin son fıkrasında mevzubahs olan ahkâm mahfuz kalmak üzere cezayı inzibatî ile teeziye olunan üserayı harbiyeye teşdidi ceza makamında zilyet devlet ordusunda kabul edilen muayyenat miktarının tenkisi tatbik olunabilir.

Maahaza bu tenkis emri teeziye edilen üseranın ahvali sıhhiyesi müsait olduğu takdirde verilecektir.

Madde — 56

Üserayı harbiye hiç bir vakıt cezayı inzibatîye duğar edilmek üzere (hapishane, ıslahhane ilâh..) gibi müessesatı ıslahiyeye naklolunamayacaklardır.

Cezayı inzibatînin ifa edileceği mahaller hıfzıssıhha icabatına muvafık olacaktır.

Teeziye olunan üseraya nezafet ve tahareti lâzime icra edecek vesait verilecektir.

İşbu üsera her gün mümaresi bedeniye yapmak veya hiç olmazsa iki saat kadar açık havada bulunmak salâhiyetini haiz olacaklardır.

Madde — 57

Cezayı inzibatî ile teeziye edilen üserayı harbiye okuyup yazmağa, mektup irsal ve ahzine mezun bulunacaklardır.

Buna mukabil, paketler ve irsalâtı naktiye, ancak cezalarının hitamında mürselünileyhime tevdi olunabilecektir.

Şayet sahiplerine tevdi edilmeyen paketler mahvolacak erzakı muhtevi olduğu takdirde ya kamp hastanesine veya mutfağma tevdi olunacaktır.

Madde — 58

Cezayı inzibatî ile teeziye edilen üserayı harbiye talepleri üzerine yevmî muayenei tıbbiyeye çıkabileceklerdir. Etibba tarafından lüzum gösterilecek müdavata nail olacaklar ve icabında kamptaki üsera hastanesine veyahut diğer hastanelere sevk ve tahliye olunacaklardır.

Madde — 59

Mehakim ve mafevk memurini askeriyenin salâhiyetleri mahfuz olmak üzere cezayı inzibatiler ancak kampına müfreze kumandanı sıfatile salâhiyeti inzibatîyeyi haiz bir zabıt veya bu makamda bulunan mes'ul zabıt tarafından verilebilecektir.

3 - Takibatı adliye

Madde — 60

Bir harp esiri aleyhinde bir davayı adlî ikame olunduğu zaman zilyet hükûmet mümkün olduğu kadar sür'atle ve her halde yevmî muhakeme için mukarrer günden evvel devleti hamiye mümessilini keyfiyetten haberdar edecektir.

Bu ihbar berveçhizir malûmatı ihtiva edecektir.

a) Esirin hali medenî ve rütbesi,

b) Mukim ve mahpus bulunduğu mahal,

c) Tatbik olunabilecek ahkâmı kanuniyenin zikrile sebep veya esbabı töhmetin tasrihi.

Bu ihbarda davaya bakacak mahkeme, yevmî muhakemenin tarihi ve muhakemenin icra edileceği mahal hakkında malûmat vermek imkânı bulunmadığı takdirde malûmatı mezkûre bilâhare mümkün olduğu kadar vakit ve zamanile ve her halde hiç olmazsa yevmî muhakemeden üç hafta mukaddem devleti hamiye mümessiline bildirilecektir.

Madde — 61

Hiç bir esiri harp kendini müdafaa esbabına malik olmaksızın mahkûm edilmeyecektir. Hiç bir esir müttehem olduğu fiilin faili olduğunu ikrara icbar edilmeyecektir.

Madde — 62

Esiri harp kendi tarafmdan intihap edilmiş bir müdafaa vekili tarafmdan müdafaa edilmek ve lüzumu halinde, salâhiyettar bir tercümanın hizmet ve muavenetine müracaat etmek hakkını haiz olacaktır. Mumaileyh zilyet devlet tarafından kablelmuhakeme vaktü zamanında bu hakkından haberdar kılınacaktır.

Esir tarafmdan bir müdafaa vekili intihap edilmediği takdirde devleti hamiyeye mumaileyhe bir müdafaa vekili tedarik edebilecektir. Zilyet devlet, devleti hamiyeye, talebi üzerine, bu bapta müdafaa vekâletini ifaya salâhiyettar zevatın esamisini havi bir liste tevdi edecektir.

Devleti hamiyeye mümessili davanın rüyetinde mevcut ve hazır bulunmak hakkını haiz olacaktır.

Yalnız devletin selâmet ve emniyetinin, davanın rüyetinin hafiye icrasını istilzam eylediği ahval bu kaideye istisna teşkil edecektir. Zilyet devlet bu bapta devleti hamiyeyi keyfiyetten haberdar eyliyecektir.

Madde — 63

Bir esiri harp hakkında ancak zilyet devlet kuvvei müsellâhasına mensup eşhas hakkında hüküm veren aynı mehakim ve tatbik edilen aynı muhakeme usulü dairesinde hüküm verilecektir.

Madde — 64

Her esiri harp zilyet devlet kuvvei müsellâhasına mensup eşhas gibi aynı suretle hakkında verilen hüküm ve kararı temyiz hakkını haiz olacaktır.

Madde — 65

Üserayi harbiye aleyhinde ita kılınan hüküm ve kararlar derakap devleti hamiyeye tebliğ kılınacaktır.

Madde — 66

Bir esiri harp aleyhinde idam cezası verildiği takdirde mumaileyhin ordusunda hizmet ettiği devlete tebliğ kılınmak üzere devleti hamiyeye mümessiline biran evvel esiri harp tarafmdan irtikâp olunan cürmün nevi ve vuku bulduğu şerait hakkında tafsilâtı lâzimeyi havi bir tebliğname gönderilecektir.

Hükmü idam bu tebligattan lâakal üç aylık bir mühletin inkızasından mukaddem icra edilmeyecektir.

Madde — 67

Hiç bir esiri harp bir hüküm ve karar neticesinde veya diğer suretle işbu mukavelenamenin 42 inci maddesi ahkâmının bahşettiği menafiden mahrum edilmeyecektir.

Dördüncü bab

Esaretin hitamı

BİRİNCİ KISIM

Doğrudan doğruya memlekete iade veya bitaraf bir memlekette ikamet ettirilme

Madde — 68

Muharıpler vahim hasta ve ağır yaralı üserayı harbiyeyi nakledilebilecek bir hale koyduktan sonra rütbe ve miktarlarına bakmaksızın memleketlerine iadeye mecbur tutulacaklardır.

Muharıpler doğrudan doğruya memleketlerine iade ve yahut bitaraf bir memlekette muvakkaten ikameti müstelzim hastalık veya malûliyetleri kabil olduğu kadar süratle aralarında biltilâf tesbit edecekler ve bu itilâfat aktolununcuya değin vesika makamında işbu mukavelenameye tezyil edilmiş olan itilâf nümunesine müracaat edebileceklerdir.

Madde — 69

Muharibeyn daha iptidayı muhasamatta muhtelit etibba heyetleri tayin hususlarında itilâf edeceklerdir.

Mezkûr heyetler biri zilyet devlet tarafından tayin edilmek diğer ikisi bitaraf bir memlekete mensup bulunmak üzere üç âzadan mürekkep olacak ve bitaraf memlekete mensup hekimlerden birinin riyaseti tahtında bulunacaktır. Bu muhtelit etibba heyetleri mecruh ve hasta üserayı bilmuayene haklarında lâzım gelen mukarreratı ittihaz edeceklerdir.

Bu heyetlerin mukarreratı ekseriyeti âra ile ittihaz olunacak ve en kısa mühlet zarfında mev-kii icraya konacaktır.

Madde — 70

Kamp tabibi tarafından iare olunanlardan maada âtideki üserayı harbiye dahi doğrudan doğruya vatanlarına iade veya bitaraf memleketlerde ikamet ettirilmek üzere altmış dokuzuncu maddede mezkûr mühtelit etibba heyetlerinin muayenesine arz olunacaklardır:

- a) Bu bapta doğrudan doğruya kamp tabibine müracaatta bulunacak üsera,
- b) 43 üncü maddede zikri geçene mutemetlerin gerek kendiliklerinden ve gerekse bizzat üseranın talepleri üzerine, arz ve takdim eyliyecekleri üsera,
- c) Ordusunda hizmet ettikleri devlet veya bu devlet tarafından mezun ve usulüne tevfiikan tanınmış muavenet cemiyetleri tarafından gösterilecek olan üsera.

Madde — 71

Kasten mecruh olanlar müstesna olmak üzere çalışırken kazaen mecruh ve malûl olanlar dahi vatanlarına iade veya bitaraf memleketlerde ikamet hususunda aynı ahkâmdan müstefit olacaklardır.

Madde — 72

Muharıpler muhasamatın devamı müddetine saikai insaniyetle uzun müddet tahtı esarete kalmış sağlam üserayı harbiyenin de doğrudan doğruya vatanlarına iadeleri veya bitaraf memleketlerde ikametleri hususunda itilâflar aktebileceklerdir.

Madde — 73

Üserayı harbiyenin memleketlerine iade veya bitaraf bir memlekete nakilleri masirifi zilyet

devletin hududundan itibaren mumaileyhimin ordusunda hizmette buldukları devlet tarafından tesviye olunacaktır.

Madde — 74

Memleketine iade kılınan hiç bir kimse faal bir hizmeti askeriyede kullanılmıyacaktır.

İKİNCİ KISIM

Hitamı muhasamattaki terhis ve vatanlarına iade

Madde — 75

Muharipler bir mütareke mukavelenamesi aktettikleri vakit esas itibarile mezkûr mukavelenamede üserayı harbiyenin vatanlarına iadelerine müteallik ahkâm bulundurmağa mecburdurlar. Bu mukavelenameye hususu mezkûre dair ahkâm derç ve ithal edilmediği takdirde muharipler sürati mümkün ile bu husus hakkında müzakereye girişeceklerdir. Her halde sulhün aktinden sonra en kısa müddet zarfında üseranın vatanlarına iadeleri icra olunacaktır.

Bununla beraber, hukuku umumiyeye karşı bir cünha veya cinayetle müttehimen takibatı cezaiye tahtında bulunaçak üserayı harbiye, muhakemelerinin hitamma ve icabında müddeti cezaiyelerinin ikmaline değin tevkif olunabileceklerdir. Hukuku umumiyeye karşı bir cünha veya cinayetle mahkûm olanlar hakkında da aynı suretle hareket edilecektir.

Muharipler meyanında bilitilâf müteferrik mahallere dağılmış üseranın taharrisile vatanlarına iadeleri maksadile komisyonlar teşkil olunabilecektir.

Beşinci bap

Üserayı harbiyenin vefatlarına dair

Madde — 76

Üserayı harbiyenin millî ordu askerleriyle aynı şerait tahtında vasiyetnamelrei ahiz ve tanzim kılınacaktır.

Ölüm kâğıtları hakkında da aynı kaideler tatbik edilecektir.

Muharipler, hini esaretlerinde vefat eden üserayı harbiyenin kemali hürmetle defnedilmelerine ve mezar taşlarının malûmatı lâzimeyi muhtevi bulunmasına ve bunların riayet görmelerine ve hüsnü muhafaza edilmelerine nezaret edeceklerdir.

Altıncı bap

Üserayı harbiyeye ait muavenet ve istihbarat kalemleri

Madde — 77

İptidayı muhasamatta muharip devletlerden her biri ve memleketlerine muharipleri kabul eden taraf devletler arazilerinde bulunan üserayı harbiye hakkında resmî bir istihbarat kalemi tesis edeceklerdir.

Muharip devletlerden her biri orduları tarafından ele geçirilen bütün üseranın keyfiyeti esaretinden ailelerinin sür'atle haberdar edilebilmesini mümkün kılacak, hüviyetleri hakkında elde ettikleri bilcümle malûmatı ve ailelerin üseraya mektup yazabilecekleri resmî adresleri en kısa bir müddet zarfında kendi istihbarat kalemlerine bildireceklerdir.

İstihbarat kalemi bütün bu malûmatı müstaceliyetle bir taraftan düveli hamiye ve diğer taraftan 79 uncu maddede mezkûr merkez ajansı vasıtasile alâkadar devletlere isal edecektir.

Üserayı harbiyeye dair vuku bulacak bileümle suallere cevap vermeğe memur olan istihbarat kalemeleri üserayı mezkûreden her biri için şahsî birer fiş tesis ve vuku bulacak tebeddülât ve tahavvülâtın buna dereci için, salâhiyettar devairi muhtelifeden diğer lüzumlu malûmatla beraber üseranın iskânına, nakil ve tahvillerine, verdikleri söz üzerine serbest bırakıldıklarına, vatanlarına iade olunduklarına, firarlarına, hastahanede bulduklarına, vefatlarına dair her türlü malûmatı alacaklardır.

Kalem bu fiş üzerine mümkün olduğu nisbette ve beşinci madde ahkâmı mahfuz kalmak şartile, alâkadar zatın künye numarasını, isim ve aile ismini, mahal ve tarihi tevellüdünü, rütbe ve ordudaki kıt'asını, pederinin ismini ve validesinin aile ismini ve bir kazaya duçar olduğu veya yaralandığı zaman haberdar edilecek zatın adresini, esir düştüğü ve iskân olunduğu, yaralandığı ve vefat ettiği mahal ve tarihi ve diğer malûmatı mühimmeyi kaydedecektir.

Her bir esirin tayini hüviyetini teshile medar olacak bileümle malûmatı cedideyi havi haftalık listeler, alâkadar devletlere irsal olunacaktır.

Harp üserasının bu fişleri sulhun aktinden sonra hizmetinde buldukları devlete teslim kılmaaktır.

İstihbarat kalemi bundan maada vatanlarına iade ve söz vererek terhis edilmiş, firar veya vefat etmiş olan üserayı harbiye tarafından terk edilmiş zata mahsus bileümle eşyayı, zikrymet eşyayı, muhaberati, maaş cüzdanını, alâimi hüviyeti ilâh... derç ve alâkadar memleketlere isal etmeğe mecburdur.

Madde — 78

Memleketlerinin kavaninine tevfiikan bir emri hayre delâlet ve tavassut maksadile teşekkül etmiş olan üseraya mahsus muavenet cemiyetlerinin kendileri ve usulüne tevfiikan haizi itimat memurları muharipler tarafından icabatı askeriyenin hududu dahilinde, mesaii insaniyetkâranelerini muvaffakiyetle ifa etmeleri için, lâzım gelen teshilâta mazhar olacaklardır. Bu cemiyetlerin muvaffaklarına memurini askeriye tarafından emrolunacak idarî ve inzibatî bileümle tedabire muvafakat ve inkiyat edeceklerine dair tahriren vuku bulacak taahhütleri üzerine memurini mumaileyhimin verecekleri şahsî ruhsatnamelerle kamplarda ve hatta vatanlarına iade olunan üseraya yollardaki konaklarda iane tevzii için müsaade olunabilecektir.

Madde — 79

Bitaraf bir memlekette üserayı harbiyeye mahsus bir merkezî istihbarat acentası vücuda getirilecek, Beynelmîl Salibiahmer Merkezî Komitası lüzüm gördüğü takdirde böyle bir acantanın teşkilini alâkadar devletlere teklif edecektir.

Bu acenta turuku resmîye ve hususiye vasıtasile istihsal edebildiği üserayı alâkadar edebilecek bileümle malûmatı ceme memur olacak ve bunları sürati mümkün ile üseranın vatani asilerine veya hizmetinde buldukları devlete irsal edecektir.

İşbu ahkâm Beynelmîl Salibiahmer Komitasının faaliyeti insaniyetkâranesini kasrî tahdit edecek surette tefsir olunacaktır.

Madde — 80

İstihbarat kalemleri posta ücretinden muaf ve 38 inci maddede mezkûr diğer bileümle muafiyetlerden müstefit olacaklardır.

Yedinci bap

Mukavelenamenin sivil ahalden bazı sunufa tatbıkı

Madde — 81

Gazete muhabir ve muhbirleri, ordu bakkalları, müteahhitler gibi doğrudan doğruya kuvayi müsellehaya mensup olmadıkları halde onu takip edipte muhariplerin ellerine düşen ve tevkifinde muhariplerce bir faide memul edilen eşhas refakat ettikleri kuvvei müsellâha memurini askeriyesinin tasdiknamesile mücehhez olmak şartile harp esiri muamelesi görmek hakkını haiz olacaklardır.

Sekizinci bap

Mukavelenamenin mevki icraya vaz'ı

BİRİNCİ KISIM

Ahkâmı umumiye

Madde — 82

Tarafeyni Âliyeyni Âkideyn tarafından bileümle ahvalde mukavelei hazıra ahkâmına riayet olunacaktır.

Esnayi harpte muhariplerden biri mukavelenameye dahil bulunmadığı halde bile mukavelename ahkâmına dahil olan muharipler arasında mecburiyülittiba bulunacaktır.

Madde — 83

Tarafeyni Âliyeyni Âkideyn hususî surette hallini münasip görecekları üserayı harbiyeye ait bileümle mesail hakkında hususî mukaveleler akti hakkını muhafaza ederler.

Üserayı harbiye, balâdaki itilâfnameler veya muahhar itilâfnamelerde aksine ahkâmı sariha mevcut bulunmadıkça ve yahut muharip devletlerden biri veya diğeri tarafından elinde bulunan üsera hakkında daha müsait tedabir ittihaz olunmadıkça vatanlarına iadelerinin hitamma değin işbu itilâftan müstefit olacaklardır.

Her iki taraftan mukavelei hazıra ahkâmının tatbıkını temin ve balâda mezkûr mukavelâtı hususiyelerin aktini teshil kastile muharipler daha iptidayi muhasamatta üserayı harbiyenin idaresile mükellef makamlarının mümessillerinin içtimalarına müsaade edebileceklerdir.

Madde — 84

Mukavelenamei hazıra ile evvelki maddede mezkûr hususî mukavelenamelerin metni mümkün olduğu nisbette üserayı harbiyenin lisanı maderzatlarile hepsinin müracaat edebilecekleri yerlere talik edilecektir.

İşbu mukavelât metinleri, talik olunan metne vukuf hasıl etmelerine imkân olmıyan üseranın talepleri üzerine kendilerine tebliğ olunacaktır.

Madde — 85

Tarafeyni âliyeyni âkideyn mukavelenamei hazıranın tatbıkını temin zımnında kabul edecekleri kavanin ve nizamata ile mukavelenamei hazıranın sureti mütercemei resmîyelerini İsviçre Federal Meclisi vasıtasile yekdiğesine tebliğ edeceklerdir.

İKİNCİ KISIM

Murakabe teşkilâtı

Madde — 86

Tarafeyni âliyeyni âkideyn mukavelenamei hazıranın tamamii tatbikını muhariplerin menafii-ni sıyanetle mükellef olan düveli hamiyenin imkânı iştirak ve muavenetlerle tahtı tekeffüle almacağını teslim ederler; bu hususta düveli hamiyeye, memurini siyasiyelerinden maada bizzat kendi tebaalarından veya diğer bitaraf devletlerin tebaalarından murahhaslar tayin edebileceklerdir. Bu murahhaslar nezdinde vazife görecekları muharip devletin tasvip ve kabulüne arz olunacaklardır.

Düveli hamiyeye mümessillerinin veya mazharı tasvip ve kabul olan murahhasların üserayı harbiyenin ikamet ettirildikleri bilâ istisna her yere gitmelerine müsaade olunacaktır. Mumaileyhim üseranın işgal ettiği her mahalle girebilecekler ve kaidei umumiye olarak kendilerile yalnızca bizzat veya bir tercüman vasıtasile görüşebileceklerdir.

Muharipler mümkün olduğu kadar vasi bir miyasta düveli hamiyeye mümessillerinin veya mazharı kabul olan murahhaslarının mesailerini teshil edeceklerdir. Memurini askeriye mumaileyhimin ziyaretlerinden haberdar kılınacaklardır.

Muharipler teftiş seyahatlerine bizzat üsera ile millettaş olan zevatın dahi kabul olunması hakkında aralarında itilâf edebileceklerdir.

Madde — 87

Mukavelenamei hazıra ahkâmının tatbikatı hususunda muharipler arasında ihtilâf zuhuru takdirinde düveli hamiyeye ihtilâfın halli için imkân nisbetinde tavassutu dostanede bulunacaklardır.

Bu bapta, bilhassa düveli hamiyeden her biri alâkadar muhariplere, mümessillerinin icabında sureti münasebede intihap olunacak bitaraf bir devlet arazisinde toplanması teklifinde bulunabilecektir. Muharipler kendilerine bu hususta vuku bulacak tekâlifi kabul ve icraya mecbur olacaklardır.

Devleti hamiyeye icabında bu içtimaa iştirak etmek üzere bitaraf bir devlete mensup veyahut Beynelmîlel Salibiahmer Komitesi tarafından murahhas olarak tayin kılınmış bir zatı mezkûr devletlerin kabul ve tasviplerine arz ve teklif edebilecektir.

Madde — 88

Balaâdaki ahkâm, Beynelmîlel Salibiahmer Komitesinin alâkadar muhariplerin muvafakatile üserayı harbiyciyi himayeten sarf ve ibzal eyliyeceği faaliyeti insaniyetkâraneye mani teşkil edemiyektir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Ahkâmı nihaiye

Madde — 89

29 temmuz 1899 veya 18 teşrinievvel 1907 deki muharebatı berriyeye ait kavanin ve adata dair olan Lâhey mukavelenamesile bağı olup işbu mukavelenameye de iştirak eden devletlerin arasındaki münasebatta, mukavelenamei hazıra, mephus Lâhey mukavelenamelerine müzeyyel talimatnamenin ikinci faslını itmam edecektir.

Madde — 90

Bu günkü tarihi taşıyacak olan mukavelenamei hazıra 1 temmuz 1929 da Cinevrede küşat olunan

kongrede temsil edilen memleketlerin kâffesi namına 1930 senesi şubatın birinci gününe kadar imza edilebilecektir.

Madde — 91

Mukavelenamei hazırta sürati mümkün ile tasdik edilecektir.

Tasdiknameler Bernde tevdi kılınacaktır.

Her tasdiknamenin tevdiinde bir zabıtname tanzim olunarak bunun bir sureti musaddakası İsviçre Hükûmeti Müttehidesi Meclisi tarafından mukavelenameyi namlarına imza ettiren ve yahut iltihaklarını bildiren umum memleketler hükûmetlerine tevdi kılınacaktır.

Madde — 92

Mukavelenamei hazırta akalli iki tasdiknamenin tevdi tarihinden itibaren altı ay mürrurunda mevkii mer'iyetê girecektir.

Bilâhare, Tarafeyni Âliyeyni Âkideynden her biri için tasdiknamesinin tevdiinden altı ay sonra mevkii mer'iyete girecektir.

Madde — 93

Mukavelenamei hazırta, mevkii mer'iyete girdiği tarihten itibaren bu mukavelenamenin namlarına imza edilmemiş olduğu memleketler namına vuku bulacak iltihaka küşade bulunacaktır.

Madde — 94

Bu baptaki iltihaklar tahriren İsviçre Hükûmeti Müttehidesi Meclisine bildirilecek ve tarihi vusullerinden altı ay sonra meriyüliera olacaktır.

İsviçre Hükûmeti Müttehidesi Meclisi iltihakları, mukavelenameye vazülimza veya iltihakını bildirmiş olan memleketler hükûmetlerine tebliğ eyleyecektir.

Madde — 95

Muharip devletler tarafından muhasamata iptidardan evvel veya sonra vuku bulacak tasdiknamelerin tevdi veya iltihakı tebliği hali harp hasebile derhal hükmünü icra edecektir. İsviçre Hükûmeti Müttehidesi Meclisi hali harpteki devletlerden aldığı tasdikname veya iltihakları en seri bir tarik ile tebliğ eyleyecektir.

Madde — 96

Tarafeyni Aliyeyni Âkideynden her biri mukavelenamei hazırta feshetmekte muhtar olacaktır. Fesih İsviçre Hükûmeti Müttehidesi Meclisine vuku bulacak tahriri tebliğden ancak bir sene sonra hüküm ifade edecektir. Meclisi mezkûr mefsuhiyet hakkındaki işbu tebliği bilcümle Tarafeyni Âliyeyni Âkideyn hükûmetlerine tebliğ edecektir.

Fesih ancak bu bapta tebliğde bulunmuş olan Tarafı Âlii Âkit hakkında meri olacaktır.

Bundan maada fesih, fesheden devletin dahil bulunduğu bir muharebenin cereyanı esnasında hükmünü icra etmeyecektir.

Bu takdirde, mukavelenamei hazırta, bir senelik müddeti müteccaviz olarak, sulhun aktine ve her halde üseranın iadesi muamelâtın hitamına kadar hükmünü icrada devam edecektir.

Madde — 97

Mukavelenamei hazırta bir sureti musaddakası İsviçre Hükûmeti Müttehidesi Meclisi delâletile Cemiyeti Akvam hazinesi evrakına tevdi kılınacaktır. Keza İsviçre Hükûmeti Müttehidesi

Meclisine bildirecek tasdik , iltihak ve fesihler dahi meclisi müşarüleyha delâletile Cemiyeti Akvama tebliğ olunacaktır.

Tasdiklanılmakal esamisi balâda münderiğ murahaslar mukavelenamei hazırayı imza etmişlerdir.

İşbu mukavelename bin dokuz yüz yirmi dokuz senesi temmuzunun yirmi yedisinde Cenevrede yalnız bir nüsha olarak tanzim edilmiş olup bu nüsha İsviçre Hükûmeti Müttehidesi mahzeni evrakında kalacak ve musaddak suretleri konferansa med'u memleketler hükûmetlerine tevdi kılınacaktır.

1929 SNEŞİ 27 TEMMUZ TARİHLİ HARP ÜSERASINA EDİLECEK MUAMELEYE MÜTEALLİK MUKAVLENEME ZEYLİ

Esbabı sıhhiyeden dolayı üserayı harbiyenin bitaraf memleketlerde ikametine ve doğrudan doğruya memleketine iadesine dair itilâf nümunesi

I - Doğrudan doğruya memleketlerine iade ve bitaraf memleketlerde ikameti mucip esasatı müdire

A) Doğrudan doğruya memleketlerine iadeyi mucip esasatı müdire:

1 - Keşif ve tahmini tıbbiye göre bir sene zarfında şifayap olması ihtimali olmıyan ve müstelzimi tedavi bir halde bulunan ve kabiliyeti fikriye veya bedeniyeleri mühim derecede tenakus etmiş olan hastagân ve mecruhin;

2 - Gayri kabili şifa ve kabiliyeti akliye veya bedeniyeleri mühim derecede tenakus etmiş olan hastagân ve mecruhin;

3 - Şifayap olup kabiliyeti akliye veya bedeniyeleri mühim derecede tenakus etmiş olan hastagân ve mecruhin doğrudan doğruya memleketlerine iade olunur;

B) Bitaraf memleketlerde ikamet ettirilmegi mucip esasatı müdire:

1 - Bir sene zarfında şifayap olması tahmin edilip bitaraf memleketlerdeki menabi ve fevaitten müstefit kıldıkları takdirde daha emin ve seri bir surette şifayap olabilecek gibi görünen ve aksi halde esaretleri uzayacak olan hastagân ve mecruhin;

2 - Keşif ve tahmini tıbbiye nazaran sıhhati akliye ve bedeniyeleri esarete bulunmakla ciddî bir surette tahtı tehditte görünüp halbuki bitaraf memleketlerde ikametleri takdirinde bu tehlikeden ma- sun kalmaları muhtemel bulunan üserayı harbiye bitaraf memleketlerde ikamet ettirilirlen.

C) Bitaraf memleketlerde ikamet ettirilmekte olanların memleketlerine iadelerini mucip esasatı müdire:

Zirdeki sınıflara mensup ve bitaraf memleketlerde ikamet etmekte bulunanlar memleketlerine iade olunurlar:

1 - Ahvali sıhhiyeleri esbabı sıhhiyeden dolayı memleketlerine iadeleri lâzım gelenler sınıfına dahil olanlarla bu derecede bulunanlar.

2 - Şifayap olupta kabiliyeti fikriye veya bedeniyeleri mühim derecede tenakus etmiş olanlar.

II - Doğrudan doğruya memleketlerine iade veya bitaraf memleketlerde ikameti mucip esasatı hususiye

A) Doğrudan doğruya memleketlerine iadeyi mucip esasatı hususiye:

1 - Afatı uzviye hasebile filen veya vazaifi bedeniye itibarile berveçhi âti tegayyürata düçar olan bileümle üserayı harbiye;

Uzuv ziyar, felç, en az bir ayak veya ele münhasır veya bir ayak veya elin ziyama muadil tegayyüratı mafsaliye veya diğer tegayyürat,

2 - Ahvali, kendilerini tibben bir sene zarfında şifayap olacağı tahmin edilemeyecek surette malûl addettiren bütün mecruh ve zedelenmiş üserayi harbiye;

3 - Ahvali, kednilerini tibben bir sene zarfında şifayap olacağı tahmin edilemeyecek surette malûl addettiren bütün hastalar.

Bu sınıfa bilhassa şunlar dahildir:

A) Trbbî tahmine göre artık şifayap olması veyahut bitaraf memleketlerde tedavi ile mühim derecede salâh kesbetmesi mümkün olmıyan her hangi bir uzva ait müterakki tederrünler (Les tuberculosos progressives)

B) Gayri kabili şifa emrazdan madut ve tederründen gayri diğer âzayi teneffüsiye afatı (les affections non tuberculeuses des organes respiratoires) bilhassa zatülkasabatla müterafık (bronchite) veya gayri müterafık olan fazla derecede ilerlemiş anfizemayi reevî, (emphysème pulmonaire) tevessüü kasabat, (dilatation bronchique) vahim derecede daülbühür, (asthme grave) gazatla vuku bulan tesemmümat ilâh ...)

C) Azayi devraniyenin vahim emrazı müzminesi (meselâ muavezası bozulmağa müstait afatı dessa-miye, (affections valvulaires) şıgafı dahilî ve hariçî kalp ve eviyenin nisbeten vahim emrazı (affections relativ ement graves du myo - carde, du pericarde et des vaisseaux) ve bilhassa eviyei kebirenin gayri kabili ameliye ummüdemleri ilâh.) (anévrismes inopérables des gros vaisseaux).

D) Azayi hazmiyenin vahim emrazı müzminesi (affections chroniques graves des organes digestif)

E) Azayi beviye ve tenasüliyenin emrazı müzminei vahimesi, (affections chroniques graves des organes urinaires sexuels) ezcümle tam alâimi maraziyesile sabit bileümle zatülkiyei müzmüne vakaları, (nephrites chroniques confirmées avec sémiologie complète) ve bilhassa zaten tagayyüratı kalbiye ve viaiye mevcut bulunanlar (altérations cardiaques et vasculaires) ile zatülhüveyza ve zatülmesanei müzmine ilâh. (pyélites et cystites chroniques)

f) Cümlei asabiyei merkeziye ve muhihiyenin müzmin vahim hastalıkları (Les maladies chroniques garves du systéme nerveuk central et périphériques) ezcümle vahim zafrı asap ve ihtinaki rahim, (la neurasthénie et l'hystérie graves) gayri kabili inkâr bileümle sar'a vakayii (épilepsie), vahim bazdov (basdw) hastalığı ilâh ... gibi.

g) İki gözün körlüğü (cécité) veyahut bir göz kör olduğu halde diğer gözün kuvvei rüyeti tashih edici gözlüklerin istimaline rağmen birden aşağı olması. Badettashih hiç olmazsa kuvvei rüyeti 1/2 derecesine varmıyan rüyet kuvvetinin tenakusu, bu sınıfa dahil diğer emrazı aynıye, (Glaucome, iritis, choroïdite etc).

h) Her iki taraftan tam asammiyeti (surdité) ve sağlam kulak bir metre mesafeden çıkarılan tabii bir sadayi fark edemeyecek halde olmak suretile diğer kulağın asammiyeti tammesi.

i) Na kabili ret ve inkâr bileümle emrazı akliye. (Affections mentales) .

k) Mevadı madeniye veya diğer sebeplerle husule gelmiş vahim tesemmümatı müzmine (In-toxication chronique) vakaları (tesemmümü üsrübi ve zeybaki (saturnisme, hydrargyrisme) ve dai morfin, dai kokain, dai küül ve gaz ile vuku bulan tesemmümat ilâh....).

ı) Vahim olmak şartile âzayi muharrikenin emrazı müzminesi zatülmafsali mugayyürüşşekil, damla, serirî olarak kabili temyiz ve isbat tagayyüratla müterafık romatizma (artherite déformante, goutte, rhumatisme avec altérations décétable cliniquement).

m) Müdahalei cerrahiyeinin nisbeten selim ve marizin hayatı için tehlikeden azade olacağı tebeyyün etmiyen bileümle teşekkülâtı cedidei habise. (néoplasmes malins).

n) Kabili takdir tagayyüratı uzviye ile müterafık bileümle marazı merzagî (malaria) vak'aları (kebet ve tahalm mühim tahaccümü ve za'fı umumî ilâh.) (augmentation chronique du volume du foie, de la rate, cachexie).

o) Mahiyetleri bitaraf memleketlerde ikameti müstelzim bir emmarei tıbbiye teşkil etmediği müdetçe, vahim ve müzmin cilt hastalıkları (affections cutanées chroniques graves)

p) Vahim vitamin fıkdanları (avitaminose) (beriberi, pellagra) daülhafri müzmin, (seorbut chronique).

B) Bitaraf memleketlerde ikamet ettirilmeği mucip esasatı hususiye;

Berveçhi zir emraza düçar olan üserayi harbiye bitaraf memleketlerde ikamet ettirileceklerdir ;

1 - Malûmatı hazırai tıbbiye nazaran bitaraf memleketlerde tatbik edilebilecek usullerle şifayap olabilecek ve yahut hiç olmazsa ehemmiyetli bir surette salâh kesbedecek her hangi bir âza tederrünü (tuberculosés) bileümle eşkâli (yüksek rakımlı yerler ve sanatoryom tedavileri ilâh..)

2 - Doğrudan doğruya memleketlerine iadeyi müstelzim emraz sınıfından ve yahut sarahaten şifayap olmağa müsait emrazı haddeden olmamak şartile bir tedaviyi istilzam eden emrazı âzayı tenefüsiye (affection des organes respiratoires), devraniye (circulatoires), hazmiye (digestifs) tenasülîi beviye, (genitourinaires) asabiye (neveux) nin ve eihazı muharrike (appareil locomoteur) ve cildiye (cutané) ile havasa müekkel âza emrazının bütün şekilleri. (Bu bentte mezkûr emraz bitaraf memleketlerde bulunan vesaiti devaiyenin tatbiki ile, hasta için esarete tedavisi takdirinde temin edilebilecek şifadan hakikaten daha eyi bir şifa imkânları gösteren hastalıklardır.)

Üserayi harbiyedeki zafiyeti ruhiyelerle buna mümasil vakayı misilli, esbabı mucibe ve müessiresi vakayii harbiye ve esaret olan ihtilâtatı asabiyenin hassaten nazarı itibare alınması lâzımdır.

Usulü dairesinde tebeyyün eden bütün bu neviden vakayı, vehametleri ve bünyevî evsafı doğrudan doğruya vatanlarına iadeyi müstelzim olmadıgı müddetçe, bitaraf memleketlerde ikamet ettirileceklerdir.

Harp esirlerinin bitaraf memleketlerde üç ay ikametden sonra şifayap olmuyan ve yahut bu müddetten sonra aşıkâr bir surette şifayı kat'î tarihine girmiyen zafiyeti ruhiye vakayii vatanlarına iadeyi müstelzimidir.

3 - Ya doğrudan doğruya vatanlarına iadelerini müstelzim olmamak ve yahut ehemmiyetsiz bir derecede olmak şartile bitaraf memleketlerde hali esareten daha ziyade eyi olmak ihtimal ve taliini izhar eden bileümle mecruiyet vakayii ile afat ve bunların neticeleri.

4 - Usulü dairesinde tahakkuk etmiş olup bitaraf memleketlerde ikamet takdirinde bilhassa şifayı kat'îye daha müsait olması muhtemel bulunan ve seriri bir surette tagayyüratı uzviye ibraz etmiyen bileümle vakayii merzagiye (kebet ve tahalm tahaccümü müzminlerle suül, kinye ilâh.)

(Augmentation de volume chronique du foie, de la rate, cachexie).

5 - Bitaraf memleketlerde şifayap olmak ihtimalini bilhassa gösteren bileümle vakayii tesemmümiye (ve bilhassa gazat, mevadı madeniye ve şibihkaleviyat ile olanlar). Berveçhi âti vakayii bitaraf memleketlerde ikamet ettirilmek vaziyetinden hariçtir :

1 - Usulü dairesinde tebeyyün eden bileümle emrazı akliye vakayii. (affections mentales).

2 - Gayri kabili şifa olmakla maruf uzvî veya vazifevî bileümle emrazı asabiye (bu iki sınıf emraz, doğrudan doğruya vatana iade hakkını bahşedenlerdendir. (affections nerveuses organiques - ou fonctionnelles).

3 - Müzmin ve vahim daülküül (alcoolisme).

4 - Sirayet devrinde bulunan bileümle emrazı sariye (emrazı sariyei hadde, deveri olâ ve saniyede daülefrenç, trahom, cüzam, ilâh.) (maladies infectieuses aigües syphilis primaire et secondaire, trachome, lèpre).

III - Mülâhazatı umumiye

Balâda tesbit kılınan şerait, sureti umumiyede, mümkün mertebe geniş bir fikir ile tefsir ve tatbik edilecektir.

Bu tefsir genişliği, bilhassa harp veya bizzat esaret ahvali hasebile husule gelmiş emrazı asabiye veyahut zafrı ruhî halâtı (harp esirlerinin zafiyeti ruhiyesi) ile her derecedeki tederrün vakayii hakkında tatbik olunacaktır.

Kamp etibbasile muhtelif sıhhiye komisyonlarının (II) numara tahtında zikir ve tadat edilen misaller meyanında mezkûr olmıyan veyahut o misallere tetabuk etmiyen bir takım vakalar karşısında kalabilecekleri şüpheden varestedir. Balâda zikir ve tadat kılınan misaller sırf nümune misali olmak üzere verilmiştir.

Tagayyüratı cerrâhiye misallerinin böyle bir listesi yapılamadı; çünkü - mahiyetleri itibarile

gayri kabili itiraz olan vak'alar hariç (kat'ı uzuv = Amputation gibi) - hususî örneklerin bir listesini yapmak güçtür. Tecrübe göstermiştir ki bu hususî vak'aları teşrih etmek tatbikatta mahzurdan hali değildir.

Zikredilen misallere tamamen tevafuk etmiyen bilcümle vakayı balâdaki esasatı müdirenin ruhundan ilham alınarak hal ve tesviye olunacaktır.

HARP HALİNDEKİ ORDULARDA BULUNAN YARALI VE HASTALARIN VAZİYETLERİNİN İSLAHI HAKKINDA 27 TEMMUZ 1929 TARİHLİ CENEVRE MUKAVELENAMESİ

Birinci fasıl

Mecruhlar ve hastalar

Madde — 1

Gerek askerlerden ve gerekse orduya resmen merbut eşhası saireden mecruh veya hasta olanlar her hususta mazharı riayet ve himaye olacaklardır; bunlar eline düştükleri muharip devlet tarafından tabiiyet farkı gözedilmiyerek insaniyetkârane muamele görecekler ve tedavi olunacaklardır.

Maahaza mecruhin ve hastagânı düşmanına terketmek mecburiyetinde bulunan tarafı muharip ahvali askeriyenin müsaadesi nisbetinde tedavilerine medar olmak üzere memurin ve levazımı sıhhiyeden bir miktarını dahi bırakacaktır.

Madde — 2

Tarafeynden bir ordunun mecruh ve hastaları evvelki madde mucibince bakılmak şartile diğer muharip tarafın eline düştüğü takdirde esiri harp addolunarak üseraya mahsus hukuku beyneddüvel kavaidi bunlara da tatbik kılacaktır.

Maamafih tarafeyni muharibeyn mecburiyeti hazıra haricinde esir mecruhin ve hastagânın lehine olmak üzere faideli gördükleri bent ve fikaratı havi akitlerde bulunmakta muhtardırlar.

Madde — 3

Her muharebeden sonra meydanı harbi işgal eden taraf, mecruh ve maktulleri taharri ve bunları yağma ve garetten ve muamelâtı gayri lâyıktan sıryanet için tedabir ittihaz edecektir.

Ahval müsait olduğu takdirde iki hat arasında kalmış olan mecruhların kaldırılmasına müsaade etmek üzere mevzii bir mütareke akti veya ateşin tevkifi takarrür ettirilecektir.

Madde — 4

Tarafeyni muharibeyn toplandıkları veyahut buldukları mecruh, hasta ve maktullerin esamisi ile beraber bunların hüviyetlerini tayine medar olacak bilcümle malûmatı mümkün olduğu kadar kısa bir müddet zarfında müteakabilen yekdiğerine bildireceklerdir.

Vefat ilmühaberlerini tanzim ve irsal edeceklerdir.

Aynı zamanda meydanı harpte veya maktulinin üzerinde bulunan şahsa ait bilcümle eşyayı ve bilhassa hüviyet varakalarının nisfını - nisfi diğeri mevtaların üzerinde merbut olarak kalacaktır - derç ve irsal edeceklerdir. Maktulinin defin veya ihraklarından evvel tahakkuku mevt ve berayı ihbar tayini hüviyet maksadile vücutlarının dikkatli bir muayeneden ve kabil olduğu takdirde muayenei tbbiyeden geçirilmesine dikkat ve nezaret edeceklerdir.

Bundan maada hürmet ve tazim ile defnolunmalarına ve metfenlerine riayet edilmesine ve daima

kolaylıkla bulunabilmesine dikkat ve nezaret edeceklerdir.

Bu husus için sonraki mahalli definleri neresi olursa olsun hini hacette mevtaların tebyini hüviyetini ve muhtemel bir ihracı emvat keyfiyetini mümkün kılmak üzere muhasematın hini bed'inde bir mezarlık idaresi teşkil edilecektir.

Hitamı muhasematta mezarlıklarla bu mezarlıklarda veya diğer mahallerde medfun maktulinin esamisini müş'ir defterlerini yekdiğ'rine tevdi edeceklerdir.

Madde — 5

Memurini askeriye vuku bulacak davete icabet edenlere bazı gûna suhulet ve himayei mahsusa bahşederek orduların mecruh ve hastalarını kendi tahtı nezaret ve murakabelerinde toplayıp tedavi etmek üzere sekenei mahalliye'nin gayreti şefkatkâranesine müracaat edebileceklerdir.

İkinci fasıl

Teşkilât ve müessesat

Madde — 6

Seyyar teşkilâtı sıhhiye yani seferber ordularla beraber gitmek üzere vücuda getirilen teşkilât ile umuru sıhhiyeye ait sabit müessesat muharıpler tarafından mazharı riayet ve himaye olacaklardır.

Madde — 7

Teşkilât ve müessesatı sıhhiyeden düşmana zarar iras edecek surette istifade edildiği takdirde teşkilât ve müessesatı mezkûreye bahşolunan himaye refolunur.

Madde — 8

Atiyüzzikir hususat teşkilât ve müessesatı sıhhiyeden birini altıncı madde ile temin olunan himayeden mahrum edecek mahiyeti haiz addedilmeyecektir.

1 - Teşkilât ve müessesatı sıhhiye memurini ve müstahdemininin müsellâh olması ve bunların nefislerini ve yahut idarelerindeki hasta ve mecruhları müdafaa için silâhlarını istimal eylemeleri.

2 - Müsellâh hasta bakıcıların fıkdanından dolayı teşkilât ve müessesatı sıhhiyenin bir müfrezei askeriye veya karakol tarafından muhafazası.

3 - Teşkilât ve müessesatı sıhhiyede mecruh ve hastalardan alınmış ve henüz memurini aidesine tevdi edilmemiş olan eslihai hafife ve mühimmatın bulunması.

4 - Teşkilât ve müessesatı sıhhiye derununda kendi eczayi mütemmimesinden olmıyan umuru baytariyeye ait memurini ve müstahdemini ile malzemei baytariyenin bulunması.

Üçüncü fasıl

Memurini ve müstahdemini sıhhiye

Madde — 9

Münhasıran mecruhun ve hastagânı kaldırmak, nakil ve tedavi etmekle ve keza teşkilât ve müessesatı sıhhiyelerde umuru idare ile mükellef memurini ve müstahdemini ile ordulara merbut memurini ruhaniye her gûna ahvalde mazharı himaye ve riayet olacaklardır.

Bunlar düşman eline düştükleri takdirde kendilerine üserayi harbiye gibi muamele edilmeyecektir. Keza hini hacette mecruhun ve hastagânın kaldırılmasında ve naklü tedavisinde istihdam olunmak üzere hususî bir surette yetiştirilmiş olan muavin hasta bakıcılarla teskereciler hüvviyet varakalarını haiz oldukları ve bu vazifeyi ifaları esnasında ele geçtikleri takdirde memurini ve müstahdemini sıhhiyenin tabi oldukları kavaide tabi tutulacaklardır.

Madde — 10

Hükûmeti metbuaları tarafından usulü veçhile tanınmış ve mezuniyet istihsal eylemiş olan ve orduların teşkilât ve müessesatı sıhhiyesinde istihdam edilen muaveneti ihtiyariye cemiyetleri efradı haklarında dahi kavanin ve nizamatı askeriye tabi olmak şartile, dokuzuncu maddenin birinci fıkrasında beyan olunan memurin ve müstahdemnin misilli muamele olunur.

Tarafeyni Müteakideynden her biri gerek vakti sulhta ve gerekse muhasamatın bidayet veya cereyanı esnasında ve her halde bilfiil istihdamdan evvel kendi ordularının resmî heyeti sıhhiyelerine mesuliyeti zatiyesi tahtında icrayı muavenetiğin mezuniyet verdiği cemiyetlerin isimlerini diğer tarafa resmen tebliğ mecburdur.

Madde — 11

Bitaraf bir memleket tarafından tasdik olunmuş bir cemiyet, hükûmeti metbuasının evvelece muvafakatı ve bizzat muharip devletin mezuniyeti munzam olmadıkça kendi memurin ve müstahdemnin ve teşkilâtı sıhhiyesile bir muharip hükûmete ifayı muavenet edemez.

Bu muaveneti kabul eden muharip taraf bir gûna istifadeye mübaşeret etmezden evvel keyfiyeti düşmana tebliğ etmeğe mecburdur.

Madde — 12

9, 10, 11 inci maddelerde zikrolunan memurin ve müstahdemnin muhasım tarafın yedi hükmüne düşükten sonra alınolunmayacaklardır.

Hilâfı bir itilâf olmadıkça, iadeleri için bir yol açılır açılmaz ve icabatı askeriye müsait olduğu takdirde tâbi oldukları muharip devlete iade kılınacaklardır.

Bunlar iadelerine intizaren muhasım tarafın idaresi altında vazifelerini ifaya devam edeceklerdir ve tercihan tabi oldukları muharip devletin mecruh ve hastalarını tedaviye memur edileceklerdir.

Hini azimetlerinde, kendilerine ait eşya ve alât ile silâh ve vesaiti nakliyeyi dahi götüreceklerdir.

Madde — 13

Tarafeyni muharibeyn 9, 10, 11 inci maddelerde zikrolunan memurin ve müstahdemnin kendi ellerinde bulunduğu müddetçe bunlara kendi ordusunda mukabil ve muadil rütbede bulunan memurin ve müstahdemine mahsus iskân, infak tahsisat ve maaşatın aynı temin edeceklerdir.

Ve muhasamata iptidar olunur olunmaz memurin ve müstahdemini sıhhiyelerinin tekabül ettiği rütbe ve dereceleri aralarında karşılaştıracaklardır.

Dördüncü fasıl

Mebani ve malzeme

Madde — 14

Seyyar teşkilâtı sıhhiye hangi sınıf teşkilâttan olduğuna bakılmıyarak muhasım tarafın eline düştüğü takdirde malzeme, vesaiti nakliye ile nakliye memur ve müstahdemleri kendilerine bırakılacaktır.

Maahaza memurini askeriye aidesi bunları mecruh ve hastaların tedavisinde kullanmak salâhiyetini haiz olacaktır. Bunların iadesi memurini sıhhiye için tayin kılınan şerait tahtında ve mümkün oldukça aynı zamanda vuku bulacaktır.

Madde — 15

Ordunun sıhî müessesatı sabitesinin mebanî ve malzemesi harp kanunlarına tabî tutulacaklarsa da mecruh ve hastalara lâzım olduğu müddetçe başka işlerde kullanılmıyacaklardır. Maamafih harekâtı seferiyede bulunan kıtaatın kumandanları icabatı mübremi askeriyede bulunanlardan istifade edebilecekler ve fakat evvel bevvel derununda bulunan mecruhin ve hastagânın muhafazasını temin eyliyeceklerdir.

Madde — 16

Mukavele ahkâmından müstefit olan muavenet cemiyetlerine ait mebanî emlâki hususiyeden madut olacaktır.

Bu cemiyetlere ait malzeme dahi nerede bulunursa bulunsun keza emvali hususiyeden madut bulunacaktır.

Kavanin ve adatı harbiye ile muhariplere temin olunan tekâlifi harbiye hakkı ancak lüzumu mübrem halinde ve mecruhlarla hastaların mukadderatıtahtı temine alınmak şartile tatbik olunacaktır.

Beşinci fasıl

Nakliyatı sıhhiye

Madde — 17

Münferit veya kafilâ halinde seyrüsefer edecek sıhî tahliyelere mahsus ıslah edilmiş her nevi arabalar hakkında seyyar teşkilâtı sıhhiye misilli muamele olunacaktır.

Ahkâmı mahsusai âtiye müstesnadır:

Münferit veya kafilâ halindeki nakliyatı sıhhiye arabalarının yolunu kesen muharip devlet, icabatı askeriyeye lüzum gösterdiği takdirde, hâmil olduğu mecruhin ve hastagâna her hususta bakmağı deruhde ederek bunları tevkif ve kafilâyı dağıtabilecektir. Muharip devlet bunları, yollarının kesildiği mntakada ve münhasıran sıhî ihtiyacat için kullanabilecektir. Bu arabaların o mevkiide vazifeleri hitam bulunca 14 üncü maddede mezkûr şerait dahilinde iade olunacaklardır.

Nakliyata memur ve bu bapta muntazam evrakı hâmil bulunan memurin ve müstahdemini askeriyeye 12 inci maddede mezkûr memurini sıhhiye hakkındaki şerait dahilinde ve 18 inci maddenin altıncı fıkrasındaki kaydi ihtiyatî dairesinde iade olunacaktır.

Tahliye için hususî bir surette teşkil kılınmış olan bileümle vesaiti nakliye ile umuru sıhhiyeye ait işbu vesaiti sıhhiyenin tadil ve ıslahına yarıyan malzeme ve mevat dördüncü fasılın ahkâmına tebaan iade olunacaklardır.

Umum sıhhiyeye ait olanlardan maada nakliyatı askeriyeye ait vesait koşum hayvanatıle beraber zapt ve müsadere olunacaktır.

Sivil memurin ve tekâlifi harbiye suretile alınmış nakliye vesaitinin kâffesi hukuku düvel kavaidi umumiyesine tabî tutulacaktır.

Madde — 18

Sıhî vesaiti nakliye makamında kullanılan havaî cihazların münhasıran mecruhin ve hastagânın tahliyesine, memurini sıhhiye ile malzemei sıhhiyeyi nakle tahsis kılındıkları müddetçe mukavelenamedeki himayeden müstefit olacaklardır. Bunlar beyaza boyanmış olacaklar ve alt üst sathıları üzerinde millî renklerle beraber görünebilecek surette on dokuzuncu maddede mezkûr alâmeti fari-kayı hamil bulunacaklardır.

Ruhsatı mahsusa ve kat'iyeyi haiz olmadıkça ateş hattı ile alelûmum düşman arazisi veya düşman tarafından işgal edilmiş olan arazinin ve mecruhların tevzi olunduğu büyük tıbbî menziller ilerisinde bulunan mntakanın fevkinde uçmak menolunacaktır.

Sıhhi hava cihazları yere inmek hususunda vuku bulacak her ihtara itaat etmek mecburiyetinde bulunacaktır.

Düşman arazisine veya işgal tahtındaki araziye bu yolda bilmeceburiye veyahutta bittesadüf vuku bulacak inmelerde mecruhin ve hastagân ile cihazı havaî de dahil olduğu halde memurin ve müstahdemin ve malzemei sıhhiye dahi mukavelenamei hazırta ahkâmından istifade edeceklerdir.

Ele geçen telsiz telgraf pilot, amele ve memurları ancak muhasamatın nihayetine kadar hizmetini sıhhiyeden gayri mahalde kullanılmamak şartile iade edileceklerdir.

Altıncı fasıl

Alâmeti farika

Madde — 19

İsviçreye karşı bir nişanei hürmet olmak üzere Hükûmeti Müttehidinin millî renklerinin aksü tebdilile husule gelmiş olan beyaz zemin üzerine kırmızı salipten müşekkel arma alâmeti ordulardaki hizmetini sıhhiyenin işaret ve alâmeti farikası olarak ipka edilmiştir.

Maahaza öteden beri alâmeti farika olarak Salibiahmer yerine beyaz zemin üzerine Hilâlahmeri ve yahut ta Şir ve Hurşidi Sürhü kullananlar için bu işaretler de mukavelenamei hazırta ithal ve kabul olunmuştur.

Madde — 20

İşbu alâmet bayrak ve pazubentlerle umuru sıhhiyeye ait bilcümle malzeme üzerine salâhiyettar memurini askeriyenin müsaadesi tahtında vazî ve talik olunacaktır.

Madde — 21

Dokuzuncu maddenin birinci fıkrasile onuncu ve on birinci maddeler mucibince mazharı himaye olan memurin ve müstahdemin sol kollarına memurini aidei askeriyeye tarafından ita ve temhir olunmuş alâmeti farikayı havi bir pazubent takacaklardır.

Dokuzuncu maddenin birinci ve ikinci fıkrasındaki memurin ve müstahdemin ya tezkerei askeriyelerine verilecek bir meşruhattan veya hususî bir vesikadan ibaret bir hüvviyet varakasını hâmil bulunacaklardır.

Onuncu ve on birinci maddelerde mezkûr ve elbisei askeriyeyi lâbis olmıyan eşhas salâhiyettar memurini askeriyeye tarafından verilmiş ve mumaileyhimin sıfatı sıhhiyesini musaddak fotoğrafı bir hüvviyet varakasını hâmil olacaklardır. Her bir ordunun hüvviyet varakaları yeknesak ve aynı biçimde olacaktır.

Memurin ve müstahdemini sıhhiye hiç bir suretle alâmetlerinden ve ne de zatlarına mahsus hüvviyet varakalarından mahrum edilmeyeceklerdir.

Zayi olduğu takdirde bunların nüshai saniiyelerini istihsal etmek hakkını haiz olacaklardır.

Madde — 22

Alâmeti farika olmak üzere işbu mukavelename ile kabul edilen bayrak ancak memurini askeriyenin müsaadesi tahtında mukavelenin masuniyetlerini emrettiği teşkilât ve müessesat tarafından çekilecektir. Mezkûr bayrakla beraber tarafı muharibe ait millî bayrağı tarafı mezkûre mensup sabit müessesatı sıhhiye çekmeğe mecbur, seyyar teşkilâtı sıhhiye ise çekmekte muhayyer tutulacaktır.

Maahaza düşman eline düşen teşkilâtı sıhhiye bu hal ve mevkide kaldıkları müddetçe işbu mukavelename ile kabul edilen bayraktan gayri bir bayrak keşide edemeyecektir.

Tarafeyni muharibeyn her gûna efali tecavüziyenin imkânı husulüne mani olmak üzere teşkilât ve müessesatı sıhhiyeyi irae eden alâmeti farikanın icabatı askeriyenin müsaadesi nisbetin-

de kara, hava ve deniz kuvvetleri tarafından âşikâr surette görülebilecek şekilde olması için tedabiri lâzime ittihaz edeceklerdir.

Madde — 23

On birinci maddede mezkûr şerait tahtında ibrazı hidemata mezuniyet istihsal etmiş olan bitaraf memleketlerin teşkilâtı sıhhiyeleri mukavelename mucibince kabul olunan bayrakla beraber hizmetinde bulunduğu muharip tarafından millî bayrağını da çekmeğe mecburdur.

Bunlar muhariplerden birine vazifei muavenette devam ettikleri müddetçe aynı surette kendi millî bayraklarını da çekmek hakkını haizdirler.

Evvelki maddenin ikinci fıkrası ahkâmı bunlar hakkında da caridir.

Madde — 24

Beyaz zemin üzerine Salibiahmer alâmeti ve Salibiahmer veya Cenevre Salibi kelimeleri gerek esnayı sulh ve gerek esnayı harpte ancak mukavelename mucibince mazharı himaye olan teşkilât ve müessesatı sıhhiye ile memurin ve müstahdemin ve malzemeyi himaye ve irae etmek için kullanılacaktır.

Keza on dokuzuncu maddenin ikinci fıkrasındamezkûr alâmetler de bunları istimal eden devletler tarafından aynı maksada hasrolunacaktır.

Bundan maada onuncu maddede mezkûr gönüllü muavenet cemiyetleri dahi memleketin kavanin ve nizamına tevfikân vakti sulhte insaniyetkârane faaliyet ve icraatlarında mezkûr alâmeti farikayı kullanabilmek salâhiyetini haiz olacaklardır.

İstisnâî bir surette olarak Salibiahmer (Hilâliahmer, Şir ve Hurşidi Sürh) millî cemiyetlerinden birinin müsaadei mahsusasile münhasıran hasta ve mecruhlara meccanen tedavi edecek hususî muavenet mevkilerinin bulunduğu yerleri irae için dahi vakti sulhta mukavelenamece kabul edilen alâmeti farika kullanılabilecektir.

Yedinci fasıl

Mukavelename ahkâmının tatbik ve icrası

Madde — 25

Tarafeyni Âliyeyni Âkideyn taraflarından işbu mukavelename ahkâmına bilcümle şerait ve ahvalde riayet olunacaktır.

Vakti harpte muharip devletler meyanında mukavelenameye vazrülümza olmıyan bir muharip devlet bulunduğu takdirde dahi mukavelenameye dahilbulunanlar arasında ahkâmı mecburiyülittiba olacaktır.

Madde — 26

Muharip ordular baş kumandanları evvelki maddelerin teferrüatı icraiyesile maddelerde musarrah olmıyan ahvalde mensup oldukları hükûmetlerden alacakları talimata ve mukavelenamei hazıranın kavaidi umumiyesine tevfiği hareket edeceklerdir.

Madde — 27

Tarafeyni Âliyeyni Âkideyn kendi ordularını ve bilhassa mazharı himaye olan memurin ve müstahdemini mukavelenamei hazıra ahkâmından haberdar edecek ve ahaliye bildirmek için de tedabiri lâzimeye tevessül eyleyeceklerdir.

Sekizinci fasıl

Sui istimalât ile hilâfı mukavele ahval ve harekâtın zecir ve men'i

Madde — 28

Tarafeyni Âliyeyni Âkideyn Hükümetleri meyanında kanunları hali hazırda ahkâmı kâfiyeyi cami olmıyanlar her zaman âtideki ahvalın men'i için tedabiri lâzimeyi ittihaz veya meclislerine teklif edeceklerdir.

A) Mukavelenamei hazıra tarafından salâhiyettar efrat veya cemiyattan gayri hiç bir fert veya cemiyetin ne Salibiahmer veya Cenevre Salibiahmeralâmet ve unvanını ve ne de buna benzer bir şekil ve işaret veya unvanları bir maksadı ticaret veya her hangi diğer bir maksatla istimallerine müsaade edilmeyecektir.

B) İsviçreye şükran makamında Hükümeti Müttehede renklerinin ber akis edilerek kabul edilmiş olmasından dolayı mezkûr Hükümeti Müttehede armasının ve yahut buna benzer eşkâl ve işaretin gerek bir fabrika veya ticaret markası makamında veya bu markaları teşkil eden anasır meyanında ve gerek dürüstii ticarete mugayir bir maksat tahtında ve gerekse İsviçrelilerin hissiyatı milliyelerini rencide edebilecek şerait dahilinde eşhası hususiye veya cemiyat tarafından istimallerine müsaade edilmeyecektir.

(A) harfile menolunan Salibiahmer veya Cenevre salibi alâmet ve unvanını taklit makamında olan eşkâl ve işaret veya unvanlarla (B) harfile menolunan İsviçre Hükümeti Müttehidesi armasının veyahut bunu taklit makamında olan eşkâl ve işaretin memnuiyeti her memleketin kavanininin tayin ettiği müddetten itibaren ve en nihayet mukavelenamei hazıranın mevkii icraya vazından beş sene sonra tesirini gösterecektir. Mukavelenamenin mevkii icraya vazından sonra memnuiyeti vakıa hilâfına bir fabrika veya ticaret markası ittihazı caiz olmıyacaktır.

Madde — 29

Tarafeyni Âliyeyni Âkideyn hükümetleri kavanini cezaiyelerinin ademi kifayeti halinde, vaktı harpte mukavelenamei hazıranın ahkâmına mugayir bilcümle efali zecir ve menedecek tedbiri lâzimeyi ittihaz veya teşrii meclislerine teklif edeceklerdir.

İşbu men ve zeere müteallik ahkâmı İsviçre Müttehit Meclisi vasatetile mukavelenamei hazıranın tasdikı tarihinden itibaren beş sene zarfında yekdiğerine tebliğ eylieceklerdir.

Madde — 30

Muhasımlardan biri tarafından vuku bulacak talep üzerine alâkadar taraflar arasında tesbit kılınacak usul dairesinde mukavelenamenin ihlâline dair dermeyan edilen hususat hakkında bir tahkikatı evveliyeye icra edilecektir. Keyfiyet sabit olduğu takdirde tarafeyni muhasameyn bu ahvale nihayet vererek sürati mümkününe ile menedeceklerdir.

Ahkâmı nihaiye

Madde — 31

Bu günkü tarihi taşıyacak olan mukavelenamei hazıra 1 temmuz 1929 da Cenevrede küşat edilen konferasta temsil edilen memleketler ile bu konferansta temsil edilmiyerek 1864 ve 1906 Cenevre mukavelenamelerine iştirak etmiş olan memleketler namına 1930 şubatının birinci gününe kadar imza olunabilecektir.

Madde — 32

Mukavelenamei hazıra sürati mümkününe lie tasdik olunacak ve tasdiknameler Bren şehrinde tevdi kılınacaktır.

Her tasdiknamenin tevdiinde bir zabıtname tanzim olunarak bunun bir musaddak sureti mukavelenameyi namlarına imza ettiren veyahut iltihaklarını bildiren umum memleketler hükûmetlerine İsviçre Hükûmeti Müttehidesi Meclisi tarafından tevdi kılınacaktır.

Madde — 33

mukavelenamei hazıra akalli iki tasdiknamenin tevdi tarihinden itibaren altı ay müdurunda mevkii mer'iyete girecektir.

Bilâhare her Âli Âkit taraf hakkında tasdiknamenin tevdiinden altı ay sonra mevkii mer'iyete girecektir.

Madde — 34

Mukavelenamei hazıra Tarafeyni Âliyeyn Âkideyn arasındaki münasebatta 22 ağustos 1864 ve 6 temmuz 1906 mukavelenameleri makamına kaim olacaktır.

Madde — 35

Mukavelenamei hazıra mevkii mer'iyete vazolunduğu tarihten itibaren, mukavelenamei mezkûru imza etmemiş olan memleketlerin iltihakına küşade bulunacaktır.

Madde — 36

Bu baptaiki iltihaklar tahriren İsviçre Hükûmeti Müttehidesi Meclisine bildirilecek ve tarihi vusullerinden altı ay sonra hüküm ifade edecektir.

İsviçre Hükûmeti Müttehidesi Meclisi mukavelenameye vaki olan iltihakları mukaveleyi imza veya ana iltihak eden hükûmetlere tebliğ edecektir.

Madde — 37

Muharip devletler tarafından muhasamata iptidardan evvel veya sonra tevdi edilecek tasdiknameler ve tebliğ edilecek iltihaklar haliharp hasebile derhal hükmünü icra edecektir.

İsviçre Hükûmeti Müttehidesi Meclisi haliharppteki devletler tarafından vaki olan tasdik veya iltihakları en seri bir tarık ile tebliğ eyleyecektir.

Madde — 38

Tarafeyni Âliyeyni Âkideynden her biri mukavelenamei hazırayı feshetmekte muhtar olacaktır. Bu mefsuhiyet İsviçre Hükûmeti Müttehidesi Meclisine vuku bulacak tahriri tebliğden ancak bir sene sonra mer'i olacaktır. Meclis mefsuhiyet hakkındaki işbu tebliği bileümle Tarafeyni Âliyeyni Âkideyn hükûmetlerine tebliğ edecektir.

Mefsuhiyet ancak tebliğde bulunmuş olan Âkit hakkında muteberdir.

Bundan maada bu mefsuhiyet, fesheden devletin dahil bulunduğu bir muharebenin cereyanı esnasında hüküm ifade etmeyecektir. Mukavelenamei hazıra bu takdirde bir senelik müddetin hitamından sonra da sulhun aktine kadar mer'iyüliera olacaktır.

Madde — 39

Mukavelenamei hazıranın bir sureti musaddakası İsviçre Hükûmeti Müttehidesi Meclisi vasıta ve delâletile Cemiyeti Akvam hazinesi evrakına tevdi kılınacaktır. Aynı veçhile İsviçre Hükûmeti Müttehidesi Meclisine tebliğ kılınacak tasdik, iltihak ve fesihnameler de meclisi müşarünileyha delâletile Cemiyeti Akvama tebliğ olunacaktır.

Tasdikan lilmekal esamisi zirde münderiç murahhaslar mukavelenameyi imza ederler.

İşbu mukavelename 1929 senesi temmuzunun yirmi yedisinde Cenevrede yalnız bir nüsha olarak tanzim edilmiş olup bu nüsha İsviçre Hükûmeti Müttehidesi hazinesi evrakında kalacak ve musaddak suretleri konferansa med'u memleketler hükûmetlerine tevdi kılınacaktır.

HARP HALİNDE BULUNAN ORDULARDA YARALI VE HASTALARIN VAZİYETLERİNİN
ISLAHI HAKKINDAKİ 6 TEMMUZ 1906 TARİHLİ CENEVRE MUKAVELENAMESİNİN TA-
DİLİ VE HARP ESİRLERİNE YAPILACAK MUAMELEYE AİT BİR MUKAVELENAME TAN-
ZİMİ İÇİN DAVET EDİLEN SİYASİ KONFERANS

(Temmuz 1929)

Senedi nihâi

Harp halindeki ordularda bulunan yaralı ve hastaların vaziyetlerinin ıslahı hakkındaki 6 temmuz 1906 Cenevre mukavelenamesinin tadili ve harp esirlerine dair bir mecelle tanzimi maksadile İsviçre Devleti Federal Meclisi tarafından davet edilen konferans, Beynelmilel Salibi-ahmer 10 ve 11 inci konferansları tarafından tetkik ve tasdik olunan iki mukavelename projesi esasına istinaden Cenevrede 1929 senesi 1 - 27 temmuz tarihleri arasında icrayi müzakerat eylemiştir.

Atide tadat edilen memleketler tarafından tayin edilen isimleri aşağıda yazılı murahhaslar konferansa iştirâk etmişlerdir:

Konferansa, Orta Elçi İsviçre Murahhası Müsyü Paul Dinichert tarafından riyaset edilmiştir. Konferansta iki komisyon teşekkül etmiştir. Cenevre mukavelenamesinin tadiline memur edilen birinci komisyona Elçi Paul Dinichert; harp esirleri mecellesini tanzime memur ikinci komisyona Elçi Müsyü Haralt Scavenius riyaset etmişlerdir.

İkinci komisyon iki talî komisyona taksim olunup birinciye Müttehit Amerika Devleti Murahhası Elçi Müsyü Hugh R. Wilson, diğerine de Büyük Britanya Murahhası pek muhterem Sir Horase Rumbold riyaset etmişlerdir.

Konferans, murahhaslarının imzasına arzedilmek üzere bu günkü tarihi taşıyan iki mukavelename kabul etmiştir.

A - Harp halindeki ordularda yaralı ve hastaların vaziyetlerinin ıslahı için Cenevre mukavelenamesi.

B - Harp esirlerine yapılacak muameleye dair mukavelename.

Bundan maada konferans, aşağıdaki kanaat ve temennilerini dermeyen eyler.

1 - Konferans düşman eline düşen ağır yaralı ve hastalar lehinde, iyi oluncaya yani hastanede bakıldıkları müddetin nihayetine kadar kendilerine, yeni teminat tesbiti imkânı meselesinin tetkik olunması temenniyatını ihzar eyler.

2 - Konferans Malta Tarikatı namile yadedilen « Ordre souverain et militaire des hospitaliers de Sains - Jean de Jérusalem » in talebi karşısında, harp halinde bulunan ordular nezdinde yardım cemiyetlerinin vaziyetini tanzim eden Cenevre mukavelenamesile karargir olan ahkâmın işbu (tarika tın = Ordre) millî teşkilâtlarına da kabili tatbikolduğunu zan ve tahmin eder.

İngilteredeki Kudüsüşerif Sen Jan Büyük ibadethanesi Almanyada Sen Jan ve Sen Jorj ve her memleketin bunlara mümasil sınıfları da aynı vaziyette bulunmaktadırlar.

3 - Konferans, Cenevre mukavelelerine iştirak eden memleketlerin, harp halinde sıhhî tayyarelerin istimali keyfiyetini vüsati lâzime ile tetkik ve tanzim etmek üzere yakın bir zamanda konferans halinde toplanmalarını temenni eder.

4 - Konferans, askerî üniformasını lâbis olmıyan bileümle sıhhiye memurlarının hüviyet şahadetnamesinin bir tek model üzerinden tetkik ve tesbiti meselesinin, merkezi Cenevrede olan sıhhî levazı-

mm tevhidile meşgul beynelmil el komisyona (Comission Internationale de Standardisation du Matériel Sanitaire) e havale olunmasını temenni eder.

5 - Konferans, Millî Salibiahmer ve gönüllü yardım cemiyetlerine, milletler arasındaki tesanüdü temine matuf sâylerinde terettüp eden vazifenin ehemmiyetini takdir ile bu cemiyetlerin sulh halindeki faaliyetleri için bilhassa yerleşmeleri, efrat ve levazımın seyrüseferi ve yardım hareketleri hususunda kendilerine, millî kanunların kabul ettiği azamî nisbet dahilinde teshilât ve muafiyetler itasını fevkalâde şayanı arzu ve temenni telâkki eder.

6 - Konferans, kendi iki komisyonunun müttefikan ittihaz edilen kararlarına tamamil e iştirak ile bir muharibin toprağında veya işgal ettiği toprak üzerinde bulunan düşman tabiiyetindeki sivillerin şerait ve himayesine dair bir beynelmil el mukavelenamenin akti hususunda derin tetkikat icrası temennisini izhar eyler.

Tasdikanlilmekal murahaslar işbu nihaî senedi imza ederler.

İşbu senedi nihaî Müttehit İsviçre Devleti mahzeni evrakına konmak ve musaddak suretleri konferansta temsil edilen bütün devletlere tevdi edilmek üzere bin dokuz yüz yirmi dokuz senesi yirmi yedi temmuzunda Cenevrede bir nüsha olarak tanzim edilmiştir.

- Almanya tarafından
- Müttehit Amerika Devletleri tarafından
- Avusturya tarafından
- Belçika tarafından
- Bolivya tarafından
- Berezilya tarafından
- Büyük Britanya ve Şimalî İrlanda ve Britanya İmparatorluğunun Cemiyeti Akvamda ayrıca âzası bulunmayan sair aksamı tarafından
- Kanada tarafından
- Avusturalya tarafından
- Yeni Zelanda tarafından
- Cenubî Afrika tarafından
- Müstakil İrlanda Devleti tarafından
- Hindistan tarafından
- Bulgaristan tarafından
- Şili tarafından
- Çin tarafından
- Kolombiya tarafından
- Kûba tarafından
- Danimarka tarafından
- Dominiken Cümhuriyeti tarafından
- Mısır tarafından
- İspanya tarafından
- Estonya tarafından
- Fenlândiya tarafından
- Fransa tarafından
- Yunanistan tarafından
- Macaristan tarafından
- İtalya tarafından
- Japonya tarafından
- Letonya tarafından
- Lüksemburg tarafından
- Meksika tarafından
- Nikaraguva tarafından
- Norveç tarafından

Felemenk tarafından
İran tarafından
Lehistan tarafından
Portekiz tarafından
Romanya tarafından
Sırp, Hırvat, İsviçre Kırallığı tarafından
Siyam tarafından
İsveç tarafından
İsviçre tarafından
Çekoslovakya tarafından
Türkiye tarafından
Uruguay tarafından
Venezuellâ tarafından

Cümhuriyet Reisliğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası : 28 - III - 1931 ve 1/745
Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cümhuriyet Reisliğinden gelen tezkerenin tarih ve numarası : 30 - III - 1931 ve 4/199
Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cilt ve sayfa numaraları : Cilt Sayfa
21 2
82,111,124,125:137
Bu kanunla ilişkisi olan kanunların numaraları :